

GRUNDAD 1986 · En del av Lokaltidningen Mitt i Direkt
NUMMER 45 · 12 NOVEMBER-18 NOVEMBER 2022

INSÄNDARE. ”Dags att åtgärda trafikkaoset vid Barkarby handelsplats” SID 30

Järfälla

DIN LOKALTIDNING!

JORDBRUK.

Tre procent av
vår mat odlas
i länet – här
är framtidens
bönder SID 4-5

19-åring åtalas för dynamitkartong

SPRÄNGMEDEL. En skokartong väckte misstankar hos polisen efter skotten mot en restaurang i Kallhäll centrum den 24 augusti. Det visade sig finnas dynamit i lådan. Nu har en ung man åtalats. SID 12

ANNONS

**NU ÄVEN
SÖNDAGSÖPPET!**

LjusExpert@ljuside.com 08-580 150 40

SKOLENKÄT. Eleverna känner
mer studiero och trygghet SID 10

Här står datorspel på skolschemat

E-SPORT. Det får eleverna lära sig under Järfälla gymnasiums senaste kurs. Men bara hälften av tiden tillbringas framför en skärm. SID 8

FOTO: ERIK LEDELIN

FREDRIK KEMPF, tidigare elitspelare, visar eleven Matheus Söderstrand tips på Inferno Online.

ÅTAL. Polisen hittade 11 kilo av den nya partydrogen ”kristalll” i lägenhet i Järfälla SID 6

VÄRDERA DIN BOSTAD MED OSS.
Få en lyxig hotellfrukost för två!

För att komma till erbjudandet:
www.smh.se/frukost

Fota QR-koden för att komma
direkt till anmälningsformuläret

SVENSKA MÄKLARHuset

SMH Järfälla
Riddarplatsen 5
08-584 006 30
jarfalla@smh.se
smh.se

Den löjliga pappa- rösten gör mig glad

HELGENS KÄNSLA

SAKNAD. Allsvenskan är över för den här gången och jag saknar den redan. Nu går vi in i ett fotbollsmörker som kommer att vara alldeles för länge.

Han står böjd över den lilla flickan. Hon är inte nöjd, men han tvättar hennes smutsiga fingrar och sjunger någon sång på ett språk jag inte förstår, men jag förstår rösten. Jag gör den själv så ofta. Den där löjliga, pipiga saken som bor inombords där hjärtat är som mest skört. I kärleken till barnet. Det lilla, oskyddade, bräckliga. Livet som ännu kan och bör formas.

Vi hör och läser så mycket om frånvarande fäder. Om dåliga pappor. Onda pappor rent utav. Jag vet ju inte, men jag tror att det är anledningen till att scenen på parkeringsplatsen gör mig glad. Hon får vara arg, han får vara löjlig och full av faderskärlek.

Jag inser alltså det typiska i min reaktion. Att det är för att det ser ut som det gör i faderskapet som jag blir extra varm i bröstet över den här sortens scener.

Eller som när vi är i fjällen och jag ser alla pappor som bjuder in till ryggsbottor för att stå med barnen mellan benen i liften. Som jag gör med min son, som min pappa gjorde med mig och som jag kommer att göra med min dotter när hon är gammal nog.

Vi har en tendens att hylla bra pappor och ta bra mammor för givet. Moderskapet är naturligt, faderskapet något annat.

Här går jag på en parkeringsplats och gör samma sak, men jag kan inte låta bli.

Jag är glad för hennes skull och för hans skull och jag önskar det för alla barn och pappor att ha det så.

För om det var så skulle allas våra liv bli bättre och enklare. Det är bara självklart.

Fars dag är här. Jag hoppas att ni är många som blir firade för att ni har varit bra pappor.

DANIEL SJÖBERG
Reporter

Prata med mig!
daniel.sjoberg
@mitti.se

Jag inser alltså det typiska i min reaktion.

FRÅGAN · Vilken död person skulle du vilja bjuda på middag?

Jessica Boklund, 49 år:

– Jag skulle bjuda mina far- och morföräldrar på middag, på stek, det skulle de tycka om. Jag skulle berätta om de barnbarn som de aldrig fick träffa.

Leonel Corniell, 39:

– Min mormor i Dominikanska republiken. Hon tog hand om mig när jag var liten och mamma jobbade. Jag skulle vilja tacka henne för allt hon gjort för mig.

Karin Ögren, 18:

– Kobe Bryant eller Astrid Lindgren. Jag spelar själv basket och jag hade frågat Bryant hur han lyckades med sin disciplin och hårda jobb, och aldrig gav upp. Astrid Lindgren har gjort så mycket för alla barn med sina böcker, jag hade gärna frågat hur hon känner kring det.

Emma Brotoft, 27:

– Min farmor. Det vore kul att catcha upp lite. Hon gick bort för ett och ett halvt år sedan. Vi skulle tala om livet, vad som händer där och vad som händer efter döden. Hon gillar att prata. Som måltid hade jag valt wallenbergare.

VÅRT JÄRFÄLLA: Rött var det här

FOTO: MARGARETHA SUNDSTRÖM

Skicka in din bild!
mitti.se/lasarbilder

HÖSTFÄRG.

Margaretha Sundström från Järfälla hittade de här knallröda löven hemma i Viksjö i Järfälla.

MITT MEST LÄST · MITTI.SE

- 1) Indiska gick i konkurs – nu får de nya ägare
- 2) Stjärnkrogen går i graven: "Blir ingen ny restaurang"
- 3) Kvinna fick hjärnskakning på SL-buss – nu åtalas föraren

Få dina snabba lokala nyheter direkt på webben · mitti.se

Postadress: Mitt i, Torshamnsgatan 35, 164 40 Kista · **Telefon:** 08-550 550 00 · **Försäljningschef:** Thomas Nyhlén, thomas.nyhlen@mitti.se · **Ansvarig utgivare:** Joakim Fransson, joakim.fransson@mitti.se
Redaktionschef: Frida Brooke, frida.brooke@mitti.se · **Annonsförsäljning:** 08-550 552 50, annons@mitti.se · **Upplaga:** 34 000 ex · **Tryck:** Bold Printing · **Distribution:** Delas ut av SDR. Utebliven tidning, anmäl via utebliventidning.nu · **Tidningen:** Ges ut av Nordväst i Sthlm Tidnings AB med utgivningsbevis nr 30744, Järfälla Tidning, marknadsförs som Mitt i Järfälla, och är politiskt oberoende.

AB NORRLÅS
www.norrlas.se · info@norrlas.se

Vi utför samtliga typer av låsarbeten t ex kassaskåp, låssytsemframtagning, passagelanläggningar m m.

Auktoriserad medlem i SLR.

08-580 190 09

JUST NU SÖKER VI! ARMBANDS-FICKUR

Vi köper de flesta märken. Bra betalt för Omega, IWC, Longines, LE Coultre, Zenith. GRATIS VÄRDERING – INGA AVGIFTER

AntikCompaniet
www.antikcompaniet.se

RING FÖR ÖPPETTIDER
Kyrkogatan 16 ENKÖPING

ANLITA ETT FÖRETAG SOM KAN ALLT INOM BYGG

Nu erbjuder vi kostnadsfria besiktningar av: tak, fasad och fönster, takarbeten, måleri, snickeri, kök, vvs och golvläggning. Vi ger kostnadsförslag.

Vi donerar 5% till Ukrainakrisen.

KAMPANJ
VI BJUDER PÅ TAKPANNOR VID OMLÄGGNING
30% PÅ MATERIALKOSTNAD PÅ ÖVRIGA ARBETEN
Gäller t.o.m. 31/12 2022

NORDIX ENTREPRENAD AB
073-775 78 77
nordixentreprenad@gmail.com

Behöver du någon att prata med?

Känner du dig hotad, kontrollerad eller kränkt av din partner eller din familj?

Järfälla kvinnojour finns för dig som är, eller har varit, utsatt för hot och våld i en nära relation.

Järfälla Kvinnojour

Kontakta kvinnojouren!
www.jarfallakvinnojour.se
Stödtelefon: 08 580 269 00
kontakt@jarfallakvinnojour.se

Gäller v46 • 14/11 – 20/11

ICA KVANTUM VIKSJÖ

Gäller V46
14/11–20/11

WOW!
GALET BRA
PRISER

139:- /kg
LÖVBIFF
Ursprung Sverige.

4990 /kg
BENFRI FLÄSKKARRÉ
ICA. Ursprung Sverige. Ca 1100 g. 1 bit.
Max 2 köp/hushåll.

1290 /st
APELSINER I NÄT
ICA. Spanien. 1 kg. Klass 1.
Jfr pris 1290/kg.

139:- /kg
NATURGODIS
Exotic.

Emma

5:-
JULSKUM
Cloetta.
Max 3 st/hushåll.

4990
CHOKLADASK
Marabou. 400–500 g.
Aladdin, Aladdin Dark, Paradis.
Max 2 st/hushåll.

2
för

15:- +pant
JULMUST
Apotekarnes. 1,4 liter.
Max 1 köp/hushåll.

**Seniorrabatt 5% varje
måndag, tisdag och onsdag.**

Har du fyllt 65 eller fyller du år i år? GRATTIS!
Rabatten laddas på ditt Stammiskonto.

*Rabatten gäller på hela sortimentet förutom tobak, beställningar, förmedlade
tjänster, receptfria varor och spel. Går ej att kombinera med andra &-rabatter.

Välkommen alla dagar 8-21 ica.se/kvantumviksjo

NYHETER · JÄRFÄLLA

BLODSUGARE. Flera tips har inkommit om nya typer av myggmedel. FOTO: MOSTPHOTOS

Företag sålde myggplåster – åtalas

JÄRFÄLLA. Kemikalieinspektionen har fått in flera tips om företag som säljer myggmedel i form av plåster eller klistermärken. Många av dessa produkter innehåller så kallade biocider – ämnen som på olika sätt bekämpar skadliga organismer.

Ett av företagen har sitt säte i Järfälla. Enligt Kemikalieinspektionen saknade deras produkt ett godkännande. Bolaget menar att produkten inte innehöll någon biocid, utan ämnet citronella. Men eftersom det ämnet ofta används som bekämpningsmedel är det per definition en biocid och ska därför godkännas innan försäljning, enligt Kemikalieinspektionen. Nu åtalas företaget för otillåten miljöverksamhet.

Det finns flera övergivna bollplaner som bara står tomma då underlaget är geggamoja. Tänk vad mycket lek det skulle bidra till om man tog hand om varje bollplan.

Så skriver läsare om konstgräsbytet på Strömvallen.

Barnen får säga sitt till politikerna

JÄRFÄLLA. I 20 år har Järfällas unga fått ställa kommunens politiker mot väggen. Hela idén bygger på att barnen ska få sina röster hörda enligt i med FN:s barnkonvention.

Den 17 november bjuds barn mellan åldrarna 6 till 12 år in till kommunhuset för att ställa sina frågor. I samband med barnkonventionens dag den 20 november ställs barns teckningar ut i stora pop-up-fotoramar utomhus. Teckningarna kommer man kunna se vid Vasaplatsen, mellan kommunhuset och lilla Vasaparken.

Barnteckningarna har samlats in under sommaren då unga sommarjobbare arbetade med att rita med barn under namnet Barnens Järfälla – Mitt Järfälla.

JULSTÄMNING. Vad vore högtiden utan att besöka en julmarknad? FOTO: MOSTPHOTOS

Snart dags för årets julmarknader

JÄRFÄLLA. Julmusten har börjat synas i butikshyllorna och Mariah Carey dånar snart ur varje högtalare. Nu är det dags att planera in årets julmarknader. Först ut är Viksö-scouterna som drar igång den 26 november mellan klockan 11 och 15 vid Fjällvik.

Dagen efter, på första advent, ordnar Kallhälls scoutkår julmarknad på Slammertorp mellan klockan 12 och 15. Här finns lotteri, försäljning av hantverk och häst och vagn.

Den andra advent bjuder Görväln upp till julstämning mellan klockan 11 och 15. Från Jakobsberg går gratis bussar i skytteltrafik till Görväln. Här blir det ponnyridning och besök av självaste tomten.

474

PERSONER röstade blankt i kommunvalet i Järfälla – det motsvarar 1 procent av alla röster.

Om krisen kommer kan det bli tomt på butikshyllorna. I Stockholms län produceras nämligen bara en bråkdel av de livsmedel vi behöver.

Fler 08:or borde ...eller åtminstone köpa lokalt producerad mat

STOCKHOLM

Nästan en fjärdedel av Sveriges befolkning bor i Stockholms län. Men här finns bara tre procent av jordbruksföretagen och den mark som brukas.

Vi är beroende av att råvaror och livsmedel transporteras hit från övriga Sverige, och utlandet, för att få mat på bordet.

Det håller inte, och därför har Region Stockholm, länsstyrelsen och LRF Mälardalen utarbetat en livsmedelsstrategi där ett av målen är att mer ska produceras i länet.

Om krisen kommer

Helt självförsörjande kommer länet dock aldrig att bli, men det behövs ett hållbart och robust livsmedelssystem för att säkra vår mat i framtiden.

Det menar Karin Eksvärd på länsstyrelsens enhet för landsbygdsutveckling:

– Även vid en större kris av något slag, det kan vara en storm, ett utslaget it-system eller svår torka, behöver vi klara av att ha livsmedelsförsörjning under en längre tid, säger hon.

En förening om vad en kris kan orsaka fick vi när pandemin slog till, då det snart varken fanns skyddsutrustning i sjukvården eller halvledare för industrin.

Under pandemin klassades också livsmedelsproduktion som samhällsviktig verksamhet.

Jordbruksmark finns

Därför vill man nu att det ska odlas, födas upp djur, produceras ägg och mjölk, fiskas, plockas bär och

Framför allt måste vi se till så att lantbrukarna överlever.

svamp, på fler ställen och i större omfattning än i dag.

– Det finns mark som ligger i träda och som kan ha potential. Att bevara jordbruksmark för framtida produktion är också viktigt. Det tas till exempel fram en vägledning till kommuner inför beslut om att bygga på jordbruksmark, säger Karin Eksvärd.

Råvarorna behöver också förädlas till färdiga livsmedel.

– Det finns många små nischade företag i länet, framför allt bagerier och bryggerier. Många förädlare säljer också direkt till konsumenter, eller till restauranger. En annan viktig marknad i Stockholm för lokala och svenska livsmedel är den offentliga sektorn med skolor och sjukhus.

Köp svenskt

Ett stort hinder för att öka produktionen i länet är dock brist på kompetent arbetskraft, både inom livsmedelsindustrin och inom lantbruket.

– Men framför allt måste vi se till så att lantbrukarna överlever. Om Sveriges livsmedelsproduktion ska kunna öka måste konsumenterna välja svenska produkter, säger hon.

Ingrid Johansson
ingrid.johansson@mitti.se
08-550 551 04

SMART. Kålodling i Karlaplans blomsterrabatter under första världskriget, cirka 1917–1917. FOTO: AXEL MALMSTRÖM, STADSMUSEET I STOCKHOLM

Inte ett nytt problem

• **Dålig matförsörjning** i storstäderna är inget nytt. Under första världskriget drog staden i gång odlingar i såväl Vasaparken som på Karlaplan.

KÄLLA: STOCKHOLMS LÄNSSTYRELSE, STOCKHOLMSKÄLLAN

SERVICE. Maskinparken ses över inför vintern. Jonathan Runsten

De ska se till

STOCKHOLM

Mer livsmedel ska produceras i Stockholms län. Och här är de som ska fixa det: eleverna på Berga naturbruksgymnasium. "Jag vill ha en egen gård med får, kor och åkermark" säger Jonathan Runsten, 16 år.

En egen gård, det är drömmen. Men just nu ligger han under en flera ton tung traktor och byter olja.

För Jonathan Runsten, 16,

elev på Berga naturbruksgymnasium i Haninge, är framtidsplanen klar. Och den är helt i linje med det som länsstyrelsen och Region Stockholm vill satsa på: Fler som brukar jorden, föder upp djur och producerar livsmedel.

– En bra idé. Det behövs fler människor som jobbar med det här, säger klasskamraten Adam Bergendahl.

Hästar populära

Berga ägs och drivs av Region Stockholm, och är både

TIPSA OSS! 08-550 550 00 • **Tomas Stark**, **Anna Wachenfeldt**, **Alexander Kuronen**, **Erik Lejdelin**, **Charlotte Arwedsson**, **Mikael Andersson** (fotograf), **Stefan Källstigen** (fotograf), **Matilda Klar** (redaktör) och **Frida Brooke** (redaktionschef) • jarfalla@mitti.se

bli bönder...

NYFIKNA. På Berga finns kvigor och stutar av rasen Hereford. FOTO: FRED MILLER

DJURVÄN. Cassandra Vallin vill jobba inom jakt- och skogsnäring. FOTO: FRED MILLER

MASKINIST. Att sköta om gårdens maskinpark är en viktig del i utbildningen. Adam Bergendahl serverar en traktor inför vintern. FOTO: FRED MILLER

Vi blir fler - men odlar inte mer

● **I början** av 1990-talet producerade Sveriges bönder 75 procent av landets livsmedel. Drygt 30 år senare är svenskarna betydligt fler, men vi producerar inte mer mat. Sveriges självförsörjningsgrad har sjunkit till 50 procent, jämfört med 80 procent i till exempel Finland.

KÄLLA: LRF

3 **PROCENT** av landets åkermark finns i Stockholms län. Och bara tre procent av de svenska jordbruksföretagen. Samtidigt bor drygt 23 procent av landets befolkning i regionen.

Om 2,3 miljoner stockholmare ska kunna få ...

...**EN SKIVA BRÖD** om dagen är det ingen fara, vi klarar faktiskt vår egen egen försörjning. Men om vi exempelvis vill ha...

...**ETT NÄRODLAT ÄPPLE** om dagen hade vi behövt fylla 9 500 fotbollsplaner med träd (4 750 hektar). Just nu har vi bara 9 hektar på hemmaplan.

...**ETT GLAS STOCKHOLMSMJÖLK** till frukost varje dag behövs det nästan 18 900 mjölkkor. I dag finns 2 900. Och ska vi ha smör på mackan också...

utbildar sig för framtidsyrket lantbrukare.

FOTO: FRED MILLER

att vi får mat på bordet

en gymnasieskola och ett lantbruk.

Här finns 3 000 hektar mark för spannmål och vall, 200 hektar skog, samt kor, får och hästar.

200 elever studerar vid något av de fem programmen. Populärast är hästhållning. Men det är inte där de flesta jobben finns.

– Nej, efterfrågan är störst för djurskötare och maskinförare, säger Lars Gillberg, driftledare vid skolan.

De sista åren har söktryck-

Helst vill jag ha en egen gård med får, kor och åkermark.

et ökat, berättar han. Alla utbildningsplatser är fyllda.

– Hela branschen är i behov av ny arbetskraft, lantbrukarkåren är ålderstigen och det pågår en generationsväxling, säger han.

Jonathan Runsten är säker på att få jobb.

– Men helst vill jag ha en egen gård med får, kor och åkermark, säger han.

Mycket att göra

Dagens lektion äger rum i maskinhallen. Gårdens 20 traktorer ska ha service inför vintern. Här finns även lastmaskiner och fyrhjulingar som ska ses över.

På white-boarden har de senaste veckornas göromål listats: röja sly, plöja som-

maräng, tömma urinbrunnar, tvätta tröska, harva hästagar.

Cassandra Vallin, 18, tycker att hon har hamnat rätt. Utbildningens inriktning är jakt- och viltvård, och hon siktar på jobb som jägmästare, skogsförvaltare eller eftersöksjägare.

– Här får jag lära mig om det som intresserar mig och som jag tycker är kul. Man får vara utomhus och arbeta mycket, och inte sitta i en skolbänk hela dagen, säger hon.

Ingrid Johansson

Polisen hittade 11 kilo knark i lägenhet

JÄRFÄLLA
Tidigare i år hittade po-
lisen 13 kilo av den nya
populära partydrogen
3-CMC, eller "kristall"
som den också kallas,
i en lägenhet i Järfälla.
Nu åtalas två perso-
ner för grov narkotika-
smuggling och grovt
narkotikabrott.

Det var tidigare i år som en 23-årig man ska ha kört över Öresundsbron i en skåpbil fullastad med knark. Resan ska senare ha fortsatt från Malmö upp till Järfälla där mannen ska ha mött upp en 21-årig man utanför hans lägenhet.

Polisen, som hade span på lägenheten, blev vittne när 23-åringen lämnade över tio kartonger till 21-åringen. Enligt det åtal som nu väcks mot de två männen ska innehållet i lådorna ha varit nästan 140 000 narkotikaklassade tramadoltabletter.

Hittade 13 kilo kristall
Enligt polisens uppgifter var 21-åringen påtagligt nervös under mötet. När polisen

konfronterade honom ska han först ha kommit med undanflykter om lådornas innehåll, men sedan erkänt att de innehöll tramadol. Han ska även ha berättat för polisen att han hade 13 kilo av designerdrogen 3-CMC i lägenheten – även kallad "kristall".

Det visade sig stämma. De hittade även en större mängd hasch.

21-åringen åtalas nu för grovt narkotikabrott i två fall och 23-åringen för grov narkotikasmuggling och grovt narkotikabrott.

Kopplas till andra brott
21-åringen kopplas även till flera knarkcentraler i Sollentuna och Huddinge där polisen gjort stora tillslag. I Huddinge hittade polisen ytterligare 13 kilo 3-CMC.

De båda männen nekar till brott.

Erik Lejdelin
073-600 69 35
erik.lejdelin@mitti.se

PARTYDROG. Den senaste i raden av droger är den populära drogen 3-CMC.
FOTO: TULLVERKET

ATTUNDA TINGSRÄTT. Här väntar rättegång för 21-åringen som åtalats för grovt narkotikabrott.

Den nya partydrogen "kristall"

- **Tullverket har tidigare** gått ut och varnat för den nya designerdrogen 3-CMC, som har blivit populär bland missbrukare och festande ungdomar.
- **Under första delen** av 2021 beslagtogs Tullen 15 kilo totalt i Sverige, det vill säga ungefär lika mycket som nu hittats i lägenheten i Järfälla.
- **Designerdroger** är tillverkade så att producenterna med enkla medel kan förändra molekylsammansättningen så att drogen kringgår narkotikaklassning. 3-CMC är sedan 5 april 2019 narkotikaklassad.
- **Effekten av 3-CMC** är att liknas vid amfetamin. Den kan ge allvarliga konsekvenser som kramper, psykos och hjärnskador.

KÄLLA: TULLVERKET

FOTO: CLAUDIO BRITOS

SKALDJURS JULBORD

Varmt Welcome på Skaldjursjulbord!
Njut av en härlig kallbuffé med sill, lax, paté följt av vår skaldjursplatå samt avslutningsvis en smakfull dessertbuffé. Tor-lör 1-24 december. Pris fr 1.195:-/pers.
welcomehotel.se / 08-621 61 00

WELCOME HOTEL
STOCKHOLM BARKARBY

ID-märknings-
kampanj Katt
November/December

250kr

Järfälla Djurklinik

08-613 00 00

www.jarfalladjurklinik.se

– Din lokala veterinär –
Centralt placerad i Jakobsberg

Hos oss
har vi alltid
GRATIS
tandkontroll!

Ni vet väl
om att vi även
tar emot akut?

Operation • Tandvård • Röntgen • Ultraljud • Specialistvård • Akutmottagning
Butik • Lördagsöppet • Faktura • Avbetalning • P-garage m.m.

Järfälla Djurklinik • Järfällavägen 100A • Tel. 08-613 00 00
info@jarfalladjurklinik.se • www.jarfalladjurklinik.se

DATORSPEL. Fredrik Kempf, tidigare elitspelare, visar Matheus Söderstrand sina tips på Inferno Online. FOTO: ERIK LEJDELIN

Urval av skolor med e-sport på schemat

- Grillska gymnasiet i Liljeholmen
- Sjödalsgymnasiet i Huddinge
- LBS-gymnasium Norra
- Arlandagymnasiet i Märsta
- Gustavsbergs gymnasium
- Midsommarkransens gymnasium
- NTI Gymnasiet i Sollentuna (kvällstid)

ELITSPELARE. Fredrik Kempf efterfrågar fler vuxna. FOTO: ERIK LEJDELIN

SPELARE. Jakob Bystedt Engström övar Counter-Strike. FOTO: ERIK LEJDELIN

Det här är e-sport

● **E-sport** är ett samlingsbegrepp för för tävlingar där spelare utmanar varandra i olika dator- och konsolspel.

● **Sverige** var under början av 2000-talet ett föregångsland inom e-sport, framförallt inom spelet Counter-Strike. Sverige är fortfarande en av de högre rankade länderna i världen.

● **Prispotten** för de stora turneringarna har ökat varje år – där den senaste potten i den största e-sportturneringen The International låg på hisnade 40 miljoner dollar – över 400 miljoner svenska kronor.

Här lär sig ungdomarna att spela datorspel – på skoltid

KURS. Järfälla gymnasium en av många skolor som har börjat undervisa i e-sport

● **Hur blir man bra på datorspel?** Det är inte sömnlösa nätter och snabbmat som gäller i alla fall. Mitt i hälsade på Järfälla gymnasiums senaste kurs – i e-sport.

JÄRFÄLLA
I dag står granatkastning på schemat. Eleverna springer runt i en pittoresk italiensk by och försöker träffa rätt med sina brandbomber.

– Det krävs en hel del träning för att veta hur man ska sikta så att granaten landar exakt där man vill, säger läraren David Wadelius.

För den oinvidde kan det te sig underligt att eleverna spe-

lar datorspel under skoltid, men sanningen är att e-sport blivit allt vanligare på svenska gymnasier.

– Det här är en kurs som tränar ungdomarna i samarbete och i logik och kommunikation. Det handlar om att få ungdomarna att reflektera över sin egen förmåga, om att sätta upp ett mål och hur de når dit. Precis som i många andra sporter.

E-sporten som sådan är en kraftigt växande bransch som omsätter miljarder och enligt en färsk studie tittar en halv miljard människor på e-sport regelbundet.

– Det som gjorde att jag gick igång var när jag följde med min son på Dreamhack och fick se e-sporten från en annan vinkel. Det är ju hur seriöst som helst, säger Mariella Augustsson, rektor på Järfälla gymnasium.

Inte bara skärmtid
Kursen utgör knappt tre timmar i veckan, men det är knappt hälften av tiden som eleverna sitter framför skärmen.

● **Det är dags att man tar det här på allvar.**

– Det finns flera delar i kursen, bland annat ett hälsoperspektiv där vi pratar om vikten av att röra på sig och äta rätt för att orka koncentrera sig, säger David Wadelius.

Det finns unga som kan bli beroende och spelar hela nätterna, hur tänker ni kring det?

– Det är inte e-sport för mig. E-sport är ett seriöst sätt att se på sitt spelande. Där har man som mål att utveck-

las och att bli bättre på spelet man spelar. Det finns ingen som utvecklas mellan midnatt och fyra på morgonen.

Matheus Söderstrand, 17, började spela Counter Strike när han var sex år gammal.

– På de här lektionerna försöker jag ta chansen att öva, säger han.

Lära sig samarbete
För Jakob Bystedt Engström, 17, finns det mer i kursen än bara datorspelet i sig.

– Jag känner ju att får lära mig samarbete. Och vi sitter inte här hela dagarna. Vi får röra på oss och vi har trevligt med varandra.

På plats finns också den ti-

digare professionella spelaren Fredrik Kempf som spelat Counter Strike på elitnivå. I dag driver han Area Academy, en organisation som tar fram utbildningsmaterial åt skolor som undervisar i e-sport.

Han säger att många föräldrar inte vet hur de ska stötta sin ungdomar som spelar.

– Vi måste börja möta den nya generationen. Många vuxna gör något annat när kidsen spelar i stället för att engagera sig, något de skulle gjort i andra sporter. Det är dags att man tar det här på allvar.

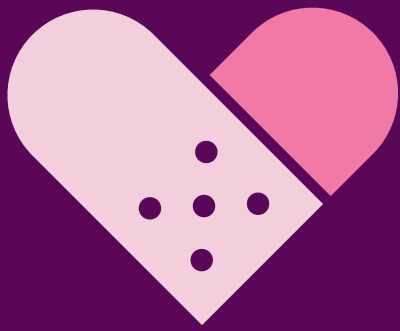
Erik Lejdelin
erik.lejdelin@mitti.se

Vi älskar värmepumpar.
Så du kan älska annat.

Girovägen 11, Järfälla | Tel. 08-580 100 30

Vaccin skyddar

Nu är det influenSATIDER!

Du som är 65 år eller äldre, är gravid eller har annan ökad risk att bli allvarligt sjuk i influensa kan nu vaccinera dig kostnadsfritt.

**Behöver du fylla på ditt
skydd mot covid-19?**

Många vaccinatörer erbjuder
båda vaccinationerna.

**Hitta din
vaccinatör
på 1177.se**

Elever känner sig tryggare i skolan – studieron ökar

JÄRFÄLLA Järfälla kommun frågar varje år sina elever och vårdnadshavare om hur de upplever skolan. Allt fler svarar att studieron och tryggheten ökar.

Varje år genomför Järfälla kommun en undersökning där de frågar elever och deras föräldrar om hur de upplever skolan.

I resultatet för 2022 svarar 91 procent av föräldrarna att de upplever att eleverna känner sig trygga i skolan, och för eleverna svarar 94 procent att de känner sig trygga.

Det är en ökning från de två föregående åren.

– Den upplevda tryggheten beror i många fall på skolornas förmåga att skapa tydlighet i sin verksamhet. På

rasterna finns det till exempel fler rastaktiviteter ledda av personalen, säger Alexandra Södervall, kvalitetsstrateg på barn- och ungdomsförvaltningen i ett pressmeddelande.

Hon säger också att skolans elevhälsa jobbar tätt ihop med skolans övriga personal och samarbeten mellan årskurserna och klasserna för att eleverna ska känna sig trygga med fler.

Bättre studiero

Undersökningen visar också positiva resultat när det handlar om tydliga förväntningar på eleverna och att de får den hjälp de behöver i klassrummet. 95 procent av eleverna upplever att de får den hjälp de behöver av lärarna.

För två år sedan svarade bara 59 procent av föräld-

På rasterna finns det till exempel fler rastaktiviteter ledda av personalen.

rarna att de upplever att barnen har studiero i skolan, nu är motsvarande siffra 71 procent.

– Vi ser en positiv trend i att många skolor arbetar mer med gemensam lek- tionsstruktur vilket leder till att eleverna tydligare vet vad som förväntas av dem i klassrummet, säger Annika Ramsell, barn- och ungdomsdirektör.

Erik Lejdelin

073-600 69 35

erik.lejdelin@mitti.se

STUDIOERO. Allt fler elever och vårdnadshavare upplever att studieron ökat i Järfällas skolor. FOTO: MOSTPHOTOS

FÖROLÄMPNING. Mannen sökte jobb på en bank men gick inte vidare. Då skickade han rasistiska sms till chefen. FOTO: MOSTPHOTOS

Fick inte jobbet – skrev rasistiska sms till chef

JÄRFÄLLA När en man från Järfälla snavades på jobbet skickade han rasistiska sms till den rekryterande chefen.

Nu döms han till höga böter.

Enligt domen i Attundatingsrätt fick den rekryterande chefen på banken i Stockholm ett bra intryck av mannen under den första telefonintervjun.

Han fick komma till en ny fysisk intervju med två andra chefer. Men de bedömde att mannen inte skulle gå

vidare. Då började Järfällabon skicka flera rasistiska sms till en av cheferna.

Chefen fick sms:en när hon satt i ett möte och tyckte att det var obehagligt att en person som hon pratat med och tyckte var trevlig kunde bete sig på det sättet, enligt domen.

Efter händelsen fick hon sjukskriva sig.

”Blev fel bokstav”

Mannen uppger att han kände sig kränkt av chefen under rekryteringsprocessen och upplevde att han inte fick någon feedback på varför han inte fått tjänsten. Det var då

han började skriva till chefen.

Mannen uppger i rätten att en bokstav i ett sms hade blivit fel. Han hade menat att skriva ”bigger” och inte det kränkande ord som stod i meddelandet. Mannen menar att han inte hade uppsåt att kränka chefen.

Rätten menar att förklaringen är en uppenbar efterhandskonstruktion och mannen har nu dömts för brottet förolämpning. Han döms till 50 dagsböter om 490 kronor, som innebär en total summa på 24 500 kronor.

Erik Lejdelin

Unik trend – trafiken minskar i Stockholm

STOCKHOLM Trafikflödena har för första gången någonsin minskat i Stockholm, visar statistik över antalet passager vid vägtullarna.

Trafiken har ökat för varje år i Stockholm, förutom under covidpandemin då mängder av stockholmare valde att arbeta hemifrån.

Men nu visar statistik att antalet fordon som passerar vägtullarna i Stockholm för första gången har minskat, rapporterade SVT tidigare

i veckan. Redan i september i år minskade flödena jämfört med 2019. Och så har det fortsatt.

– I början av oktober har trafiken minskat kraftigt. Antalet passager vid tullarna har gått ner nästan tio procent och det är unikt. Att det minskar så här får vi se som ett trenderbrott, säger Bengt Olsson som är presschef på Trafikverket, till SVT.

Minskning på flera platser

I Klaratunneln har trafiken minskat med nio procent i år jämfört med 2019 och på

Centralbron är minskningen åtta procent.

Mest har trafiken minskat på E4:an norrut.

På vissa platser är till och med trafiken lägre än under pandemin.

Dyr bensin

Vad är då anledningen till detta. Jo, bränslepriser, samt möjligheterna att jobba hemifrån, ses som två förklaringar till trenderbrottet.

Michael Toll

08-550 550 00

michael.toll@mitti.se

MINSKAR. Antalet passager vid Stockholms vägtullar har minskat.

FOTO: MICHAEL TOLL

Minskat med 43 000

● I Oktober 2019 mätte man 469 000 passager
● Oktober 2022: 426 000 passager
● Det innebär 43 000 färre passager

KÄLLA: TRAFIKVERKET

 Järfälla

Stor visningshelg 19-20 november

Vill du hitta din framtida drömbostad? Välkommen till någon av alla våra visningar i Stockholmsområdet. På plats berättar vi allt om våra trygga lösningar för ditt bostadsköp. Hoppas vi ses!

Hitta din visning på obos.se

AVSPÄRRAT. Kallhäll centrum morgonen efter skjutningen. FOTO: NAIMI LUNDEGÄRD

19-åring åtalas för dynamit i Kallhäll

STÄLLS INFÖR RÄTTA. Ska ha även ha skjutit mot restaurang – nekar

KALLHÄLL
Tidigare i augusti ryckte polisen ut till Kallhäll efter larm om skottlossning. De hittade spår av en skottlossning – och dynamit i en skokartong. Nu väcks åtal mot en 19-årig man.

Det var mot natten till den 24 augusti i år som polisen fick in samtal om skottlossning i Kallhäll i Järfälla. När polisen kom fram stod det klart att någon skjutit mot en restaurang i centrumet. De hittade även en skokartong som senare visade sig innehålla dynamit. Flera

vittnen såg en bil köra i hög hastighet från centrumet. En 19-åring från Upplands-Bro greps några timmar efter dådet. Nu åtalas han för grovt vapenbrott och grovt olaga hot.
Bilen var varmkörd
Han uppger i förhör att han inte hade kört bilen på flera timmar innan dådet, men polisen hade under insatsen en helikopter med värmekamera som visade att 19-åringens bil var varmkörd strax efter dådet.
– Jag har aldrig sett att man använt sig av det tidigare. Men man kan se på

bilderna att bilen utstrålar värme och det var också en av anledningarna till att vi började intressera oss för den här killen, säger åklagaren Rickard Wahlqvist.
Dynamit i skokartong
Vad gäller dynamiten i skokartongen så fanns det aldrig någon större risk att den kunde explodera, menar åklagaren. Dynamiten saknade nämligen tändhatt.
– Det är den bedömningen som teknikerna har gjort. Det är därför jag benämner den som en bombattrapp. Bevisningen mot 19-åringen består också i att flera

Det är därför jag benämner den som en bombattrapp.

skokartonger av samma sort som hittades på brottsplatsen fanns i hans lägenhet. Även bilnyckeln som användes för att köra den utpekade bilen hittades i hans sovrum och telefonmaster placerar hans telefon i Kallhäll centrum för tidpunkten vid dådet.
– Jag är givetvis av upp-

fattningen att bevisläget är så pass starkt att väcka åtal, men jag vill inte föregå tingsrätten utan nu är det upp till dem att bedöma.
Oklart motiv
Vad gäller motivet till dådet så är det ingenting som Rickard Wahlqvist undersökt i någon större utsträckning.
– Det är ingenting jag behöver bevisa, utan jag behöver bara bevisa att den här personen har utfört de här handlingarna, säger han. Åklagaren tror dock att syftet med skottlossningen var att skrämma.
– Det är uppenbarligen

så att någon är arg på någon annan.
Rickard Wahlqvist vill inte spekulera huruvida dådet har kopplingar till några specifika kriminella nätverk.
19-åringen medger att han kört en person till och från brottsplatsen, men nekar till gärningen.
Det ska även ha funnits en annan person på platsen i samband med brottet, men denne har inte kunnat hittats. Mitt har sökt 19-åringens advokat.

Erik Lejdelin
erik.lejdelin@mitti.se
08-550 551 40

STORA MÄNGDER. 400–500 burar av den här typen har skickats från Sverige till Ukraina varje månad sedan i våras. FOTO: ERIK ARDELIUS

”Det blir en tuff vinter i Ukraina”

STOCKHOLM
Konserver. Sovsäckar. Powerbanks. Leveranserna av humanitära hjälppaket till Ukraina är på väg upp. Och behoven är stora.
– Det blir en tuff vinter. I många områden har man varken el eller vatten, säger Alyona Kashyna från stödorganisationen Nordic Ukraine Forum.

I våras började Postnord erbjuda gratis transport av hjälppaket från privatper-

soner och företag som velat skänka mat, kläder eller andra förnödenheter till Ukraina. Responsen har varit stor. Tiotusentals kartonger har samlats in via Postnords företagscenter runt om i landet och skeppats till Polen. Där har den ukrainska posten tagit över och distribuerat hjälpsändningarna vidare till krigsdrabbade ukrainare.
– Den stora puckeln var i april, då körde vi 2 800 burar. Sedan dess har det varit 400–500 burar i månaden. Och i oktober har vi sett att det börjat öka igen, säger

Henrik Ishihara, presstalesman på Postnord.
Organisationen Nordic Ukraine Forum har startat en kampanj, Julklapp till Ukraina, för att uppmuntra till givmildhet inför den annalkande vintern och julen. I förra veckan meddelade den ukrainska posten att behovet av varma kläder just nu är fyllt.
– Men det behövs väldigt mycket annat, mat, sovsäckar, täcken och hygienprodukter, även powerbanks och batterier, eftersom 30 procent av energiförsörjningen är utslagen, säger Alyona Kas-

hyna, talesperson för Nordic Ukraine Forum.
Hennes föräldrar bor i Kiev och sitter flera timmar om dagen utan elektricitet, säger hon.
– Det gör det svårt ha mat i frysen. Och i många områden har man varken el eller vatten. Det blir en tuff vinter och jul i Ukraina.
Alla som vill kan lämna in julpaket på valfritt Postnord Företagscenter. Listor med förslag på produkter går att hitta om man googlar ”Hjälppaket till Ukraina”.
Petter Beckman

**Inbjudan till
Prova på Tennis**
För dig som är 65+

Genom Tennis på Studs får nybörjare 65+ lära sig spela tennis på ett enkelt och lustfyllt sätt i ett lugnare tempo. Denna timme innebär motion, nya vänner, mycket skratt och fika.

Det är aldrig för sent att börja med tennis!

Enligt forskning är tennis en sport för alla hela livet. Du blir garanterat äldre!

Tisdag 15/11 kl. 10-12
Järfälla Tennissällskap
Mjölnavägen 1, Järfälla

Anmälan senast 2022-11-14 till
Mail: linda@jarfallatennis.se
Telefon: 08-580 265 60, Linda eller Anders

Alla är välkomna!

www.jarfallatennis.se Glädje-Gemenskap-Utveckling

**JÄRFÄLLA
TENNIS**

DJUPDYK I ENERGIFRÅGAN

Var står Sverige och var är vi på väg när det kommer till energi och energiförsörjning? Tomas Kåberger, professor och tidigare generaldirektör på Energimyndigheten, föreläser och svarar på frågor.

- 15 november klockan 18-19.15
- Bas Barkarby, Bällstaågatan 18
- Anmäl dig senast den 9 november på jarfalla.se/eventang

Kommunens energirådgivare finns på plats för konkreta energitips efter föreläsningen.

Rådgivningen är en service från din kommun: www.energiradgivningen.se

O'Learys MALL OF SCANDINAVIA

29 NOV - 22 DEC

**VÄLKOMMEN TILL SVERIGES
STÖRSTA JULBORD**

FRÅN 399:-

SKANNA MED
MOBILKAMERAN
FÖR MER INFO
OCH BOKNING!

Kolla in tunnelbanans dolda symboler

STOCKHOLM
Mitt i har tidigare skrivit om SL:s dolda mönster och symboler i kollektivtrafiken. Nu har ännu fler hittats.

I SL:s C30-tåg, de relativt nya tunnelbanevagnarna, finns det flera säten med små bilder i tyget.

Men de dolda symbolerna är betydligt fler än så.

Vid ventilationsgallren under fönstren på tågen finns det många olika små symboler när man tittar noga.

– Tanken är att de ska väcka nyfikenhet och bryta det repetitiva mönstret som ofta uppstår i en sådan här inredning, säger Andreas Strömberg, presstalesperson på SL.

Här är ett urval symboler vi har stött på. Kanske har du sett fler?

PLAY. Här finns det både play, paus och stopp-symbol.
FOTO: DANIEL HOLKING / BYRD

REGN. Några droppar har letat sig in.

FOTO: DANIEL HOLKING / BYRD

BILDER. Säten med små bilder i tyget.

FOTO: DANIEL HOLKING / BYRD

KÄRLEK. Och visst hittades det även några små hjärtan.
FOTO: DANIEL HOLKING / BYRD

Michael Toll
Klara B Orreteg

TV-SPEL. En Pac man-gubbe och några spöken.

HÖST? Lövs singlar ner.

FOTO: DANIEL HOLKING / BYRD

STJÄRNA. På några av raderna är det en stjärna som smugit sig in.

Lördag 19 november kl. 12–16

Höstlördag!

Fira hösten hos oss med nöjen för hela familjen!

Läs mer på jaksbergscentrum.se

 JAKOBSBERGS CENTRUM

Handla för 300 kr och få en helgkasse värd 300 kr!

* Begränsat antal, först till kvarn.

Black weeks

**40 % rabatt
på alla glas**

vid köp av båge
från 795kr

**Skulle gått till
Specsavers**

**Gäller
14/11 -
4/12**

Specsavers

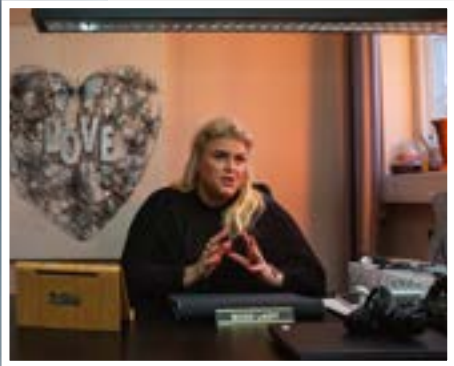
Erbjudandet gäller i alla våra butiker i Stockholm
Ni hittar alla våra butiker i Stockholm på specsavers.se

**Besök vår butik för
mer information**

40% rabatt på alla glas enligt ordinarie prislista gäller vid köp av båge från 795 kr. Gäller endast nybeställningar under kampanjperioden. Kan ej kombineras med 2för1, 1 par med fritt tillval, 25% till 60+ eller andra erbjudanden/rabatter. Gäller ej online. Gäller endast utvalda butiker t.o.m. 4 december 2022. ©Specsavers 2022.

SATT SPÅR. "Jag kommer bli ännu mer försiktig", säger Siw Beijner efter bedrägeriet hon utsattes för.

HJÄLPANDE HAND. Jeanette Höglund tog initiativet att samla in pengar till Siw.
FOTO: ANGIE GRAY

KOMMUNPOLISER. Peter Aasa och Mikael Sundberg på Farstapolisen vill öka äldres medvetenhet om riskerna för bedrägerier.
FOTO: MATTIAS KAMGREN

Siw, 86, lurades på alla sina pengar: "Hur har de mage?"

VÄNDNING. Bankkontot tömdes – då gick folk samman för att hjälpa Siw

Siw Beijner, 86, litade på den vänlige mannen i telefonen som sa att han skulle hjälpa henne. En stund senare var hennes konto tomt på pengarna hon sparat till sin begravning.

STOCKHOLM

Siw Beijner är 86 år och bor i Farsta. Under större delen av livet har hon slitit, för att på egen hand försörja fem söner. Hon har jobbat i skoaffär, på demensboende och som städerska på en skola. Den lilla buffert hon hade skulle räcka till hennes begravning – och till "pojckarna" som hon kallar dem "fast de är gubbar nu". Inte hade hon trott att de där pengarna skulle hamna i fickan på bedragare. – Jag hade hört om åldringsbrott. Jag öppnar aldrig dörren om jag inte vet vem det är som kommer, berättar hon.

Blev uppringd

Men det var inte på dörren, utan på telefonen det ringde en morgon i slutet av september. Siw Beijner var yrvaken när hon svarade. En kvinna, som sa att hon ringde från en vitvarukedja, frågade om Siw hade beställt flera tvättmaski-

ner. När Siw svarade nej sa kvinnan att hon kunde vara utsatt för en bedragare. – Hon sa att hon skulle koppla mig direkt till Nord-eas bedrägerirotel. Jag vet att banken aldrig ringer upp men när hon kunde koppla mig blev jag aldrig misstänksam, jag sa bara "tack så mycket". En vänlig mansröst tog över i andra änden. Han sa till Siw att han skulle hjälpa henne, men att han behövde lite uppgifter. När samtalet var över hade mannen förmått henne att knappa in koden till sitt bank-ID. Med hjälp av koden gjorde bedragarna sedan ett Swish-uttag som tömde hennes konto.

"Känslolösa idioter"

Senare på dagen berättade Siw om samtalet för en granne. Han sa: "Jag tror att du har blivit lurad på de där pengarna".

– Jag förstod nästan inte. Det tog nog ett dygn innan det sjönk in, berättar hon. Vad tänkte du då? – Jag skämdes. Att jag kunde vara så dum, att jag litade på dem. Vad skulle du vilja säga till dem som begår den här typen av brott? – Känslolösa idioter. Hur kan de ha mage att lura gamla människor och ta ifrån dem det lilla de har; självförtroendet, pengarna, framtiden? På bara någon timme så är det borta. Siw har svårare att sova och äta efter det som hände. Hon går heller inte gärna utomhus.

Oväntad vändning

Men den här historien slutar inte helt i moll. Den tog en oväntad vändning när Siw Beijner hörde av sig till TV4, för att berätta vad hon varit med om och varna andra. Hennes historia fick stort genomslag. Många hörde av sig – någon kom med lotter, en granne kom med kåldolmar. Jeanette Höglund, grundare till organisationen Vid din sida, var en av dem som såg inslaget.

Jag förstod nästan inte. Det tog nog ett dygn innan det sjönk in.

– Jag ville göra något. Så jag gick ut på vår Facebook och frågade om vi inte skulle försöka samla in pengarna till Siw. På bara nio timmar fick vi ihop hela summan, berättar Jeanette Höglund.

Känslösamt möte

Dagen därpå besökte hon Siw i lägenheten i sällskap med hennes son, för att meddela den glada nyheten. Siw får tårar i ögonen när hon berättar om mötet och känslan att få pengarna tillbaka. Vid din sida kommer dessutom att hjälpa henne med matkassar framöver, i och med att hon ogärna går ut. I gengäld har Siw, trots knapra resurser, beslutat sig för att bli månadsgivare. – Jag kände inte till den här organisationen innan. Jag förstod inte att det fanns såna människor. **Mattias Kamgren**

SIW BEIJNER, 86, blev lurad på sina besparingar av telefonbedragare. Nu berättar hon för att varna andra.
FOTO: ANGIE GRAY

Polisens tips: Så stoppar du bedragarna

- **Svara** inte på okända nummer. Lägg på luren om ett samtal känns konstigt. Är du osäker – be att få ringa upp.
 - **Släpp** aldrig in någon obekant i ditt hem.
 - **Lämna** aldrig ut lösenord, koder eller kontonummer.
 - Använd aldrig bank-ID på någon annans uppmaning.
 - **Klicka** aldrig på länkar i mejl eller sms – särskilt om du inte känner igen avsändaren.
 - **Ring** 112 direkt om du misstänker ett pågående brott.
- KÄLLA: POLISEN

VECKANS TIPS

FÖR MEDLEMMAR

2 LITER
20:-
/st

MEDLEMSPRIS

Juice. Bravo. Välj mellan olika sorter. 2 liter. Jfr-pris 10:-/liter. Max 2 st/medlem.

1 LITER
20:-
/st

MEDLEMSPRIS

Frukt-/Vaniljyoghurt. Yoggi. Välj mellan olika sorters Original och Mini. Gäller ej laktosfri. 1 liter.

KÖP
FLER
SPARA
MER

3 FÖR
35:-

MEDLEMSPRIS

Läsk. Pepsi/Zingo/7up/Pommac. Välj mellan olika sorter. 140-150 cl. Jfr-pris 7:78-8:33/liter. Pant tillkommer.

29⁹⁰
/st

MEDLEMSPRIS

Julstjärna. Spira. 2,5 grenad.

Använd Hämta hos Coop, frigör mer tid i din vardag.

Du handlar hemifrån i lugn och ro och väljer själv när du vill hämta dina kassar. Vi har samma priser online som i butik, det tillkommer endast en plockavgift. Läs mer på coop.se om vad som gäller hos din butik. Om det är första gången du handlar på coop.se så vill vi ge dig ett erbjudande! Koden NYKUND150X ger dig 150 kr rabatt när du handlar för över 800 kr. Erbjudandet gäller till den 31/12, 2022.

En enklare
handling

coop

Roberta röjer runt i underjorden

FRAMTIDEN. Städroboten presterar långt över förväntningarna enligt MTR

STOCKHOLM

Hon har hörsel som en fladdermus och kan se var du är på 100 meters håll. När vattnet är slut åker hon själv och fyller på. Vinnaren i MTR:s talangjakt för städrobotar sopar mattan med konkurrenterna.

– Än så länge kallar vi henne Roberta. Jag är ganska säker på det är en hon, säger Patrick Bretschneider, affärsutvecklare på MTR.

Blank, vit och tyst glider hon runt bland jäktande morgonresenärer på mellanplanet i Stockholm Citys pendeltågsstation, stannar till och byter riktning när någon kommer i vägen. De flesta som passerar lyfter inte ett ögonbryn, inte ens små barn vänder sig om.

– Det var en stor nyfikenhet i början, många har stannat och velat ta selfies. Nu har folk nog börjat vänja sig.

Testerna med olika slags städrobotar har pågått sedan i somras. Roberta är i särklass

ROBERTA. Städroboten testas på mellanplanet, Stockholm City. "I början var det många som ville ta selfies med Roberta, nu har folk nog vant sig", säger Patrick Bretschneider på MTR. FOTO: FRED MILLER

minst och smidigast, presterar långt över förväntningarna och använder betydligt mindre vatten än de andra testade modellerna, berättar Patrick.

Planen är att kunna vara i gång på riktigt under våren. Men upphandlingen är inte avslutad, hur många robotar

som ska köpas är inte klart, inte heller på vilka stationer de ska användas.

– Nästa steg blir att testa roboten i en mer utmanande och komplex miljö, som till exempel biljetthallarna eller när fler resenärer är ute, säger Rebecca Lundin, kommunikationsansvarig på

MTR Facility Management.

Kommer robotarna att ersätta städpersonalen?

– Nej. Genom att automatisera städningen av de stora ytorna kan personalen i stället lägga mer energi på det mer finstiltat, som underbänkar och i hörn. Vi hoppas att upplevelsen av renlighet

kommer att lyftas avsevärt, säger Rebecca Lundin.

Nere på Stockholm City visar kvalitetskontrollern Daniel Meica hur arbetet dokumenteras på en skärm uppe på robotens "huvud".

Ytorna som städats markeras i grönt. Människor i närheten syns som röda pluppar.

Håller koll med laserblick och ultraljud

● **Städroboten** Roberta heter egentligen Scrubber 50 och är tillverkad av Gaussian Robotics, Singapore.

● **Den väger** 140 kilo och orienterar sig med hjälp av lidar (en slags laser), optiska sensorer och ultraljud.

● **Modellen** klarar sig på 25 liter vatten, som rengörs åtta gånger innan det behöver bytas och kan åka iväg för att ladda sig och byta vatten själv.

● **MTR vill** inte säga vad roboten kostar eftersom upphandlingen inte är klar.

– Lite som en Tesla, säger Daniel.

En barnfamilj från Vällingby stannar och tittar.

– Den ser ganska cool ut, ganska lik Max-roboten som serverar hamburgare, tycker bröderna Sixten, Bo och Bertil Rodin.

Petter Beckman

Julbord 26/11–18/12

I Viksjö Golfrestaurang tillagar vår köksmästare Dan Rosenberg och hans personal den goda julmaten från grunden så att du och ditt sällskap skall få en minnesvärd upplevelse med smaker, dofter, stämning och klassisk julmusik som bakgrund.

På vardagarna serverar vi ett något mindre julbord på dagen (kl 11-14) för 450 kr/person medans vi på kvällar och helger erbjuder ett riktigt klassiskt svenskt julbord fyllt av läckerheter och efterlängtrade delikatesser för 650kr/person. Barn mellan 4-12 år avnjuter julbordet för 235 kr/person och barn under 4 år för 0 kr/person.

Julbordet börjar alltid med ett glas av värmande glögg och avslutas med det välsmakande dessertbordet.

Varmt välkomna!

Kom, träffas och trivs på Viksjö Golfklubb!

Julbord

Lunch vardagar

450:-

Tisdag–fredag
kl. 11–14

Kvälls- & helgsittning

650:-

Tisdag–fredag
kl. 11–14

Barnpriser
tisdag–söndag

Endast förbokningar

Boka i kassan, ring eller
maila din bokning!

Ingen vanlig lunch
serveras i december

VIKSJÖ
GOLFRESTAURANG

Bokas via mail:
shop@viksjogk.se
Tel. 08-580 313 00

Till dig med svårt utmattningssyndrom eller långvarig smärtproblematik

Du kan göra en egenanmälan via vår hemsida, via 1177 eller be din läkare om remiss.

Vi bedriver på uppdrag av Region Stockholm multimodal rehabilitering för långvarig smärta eller svårt utmattningssyndrom.

Vi tar emot dig med svårt utmattningssyndrom eller långvarig smärta som pågått i över tre månader och har utretts i primärvården. Vi erbjuder två olika multimodala rehabiliteringsprogram – ett för utmattningssyndrom och ett för långvarig smärta – där flera professioner ingår. Programmen syftar till att hjälpa dig stärka din funktion genom bland annat beteendemedicinska interventioner. **Bedömning inom en vecka.**

Du kan träffa oss via
Capio Videomöte ...

Här kan du få en tid till läkare, psykolog, fysioterapeut, rehabkoordinator och sjuksköterska. Ladda ner appen "Capio Videomöte" på din smartphone och logga in via BankID.

... eller genom chatt
capio.se/specialistvard/
centrum-for-smarta-och-
utmattning

Krukmakargatan 37 A, plan 7, 118 51 Stockholm
Tel reception: 08-598 440 50

PÅ UPPDRAG AV
REGION STOCKHOLM

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Vi har det i oss. Om krisen eller kriget kommer.

Säkerhetsläget i omvärlden är allvarligt. Framtiden är svår att förutse. Fred, frihet och demokrati är värden som vi måste skydda och försvara varje dag. Vid kris och krig betyder vår förmåga att samarbeta allt. För viljan att stå upp för varandra finns där inne. I hjärtat, i ryggraden. Och det syns i blicken.

**Vi är alla en del av
det civila försvaret.**

Läs mer på msb.se/forsvarsvilja

Stationsavgift på Arlanda kan slopas

BROMSKLOSS. Sätter käppar i hjulen för kollektivtrafiken enligt Mälardalsrådet

STOCKHOLM
Sju regioner har enats om vad som behöver prioriteras för Arlanda flygplats utveckling. En åtgärd är att slopa stationsavgiften för tågresenärer.

Hur Arlanda utvecklas är avgörande för hela Sverige och inte minst för huvudstadsregionen Stockholm-Mälardalsregionen. Det anser Mälardalsrådet, där sju regioner nu har lämnat ett svar på utredningen "Arlanda flygplats – en plan för framtiden" som presenterades i somras.

Ett av kraven är att stationsavgiften för tågresenärer ska slopas. Idag ligger avgiften på 130 kronor

I exempelvis Sigtuna kommun, där flygplatsen ligger, välkomnas förslaget att ta bort stationsavgiften, då fler

OLOV HOLST (M). Kommunstyrelsens ordförande i Sigtuna.

FOTO: MARIE THERESE KARLBERG

skulle åka kollektivt till flygplatsen.

– Vi har i ett antal år legat på regionen att få dem att öka turtätheten för pendeltågen, dra nya busslinjer med tätare turer, säger Olov Holst (M), kommunstyrelsens ordförande i Sigtuna.

Enligt honom åker allt färre kollektivt till Arlanda.

Vad beror det på?

– I stor utsträckning på att man inte är nöjd med förbin-

delserna. Det är för många tåg som ställs in och det är för långt mellan tågen. Det finns även för få busslinjer och de går inte där de skulle behöva.

I Sigtuna har man dessutom flera tusen som jobbar ute på Arlanda och det är svårt att ta sig dit med kollektivtrafiken.

Bredda E4:an

Sigtuna kommun ser även stora brister i infrastrukturen runt Arlanda, där man länge drivit frågan om att E4:an måste breddas och väg 263 ska åtgärdas.

Stationsavgiften som tas ut för tågresenärer till och från Arlanda grundas på statens avtal med Arlandabanan. De sju regionerna, menar staten, behöver inleda en förhandling med A-Train för att avveckla avgiften.

Jens Kassnert

STATIONSavgift. Det kostar 130 kronor att kliva av pendeltåget på Arlanda.

FOTO: MOSTPHOTOS

Mälardalsrådet

● **Mälardalsrådet** består av olika regioner och kommuner i landet. I Region Stockholm är dessa kommuner medlemmar: Haninge, Huddinge, Järfälla, Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Södertälje, Upplands-Bro, Värmdö och Valentuna.

● **Resenärer** som stiger av och på tågen vid Arlanda Centralstation betalar nu en stationsavgift på 130 kronor. Om avgiften inte finns inkluderad i biljettpriset betalas den i spårren till SkyCity.

KÄLLA: MÄLARDALSRÅDET

REKLAM, JA TACK!

Du har säkert märkt av utvecklingen. Det mesta har blivit dyrare, och det blir mindre kvar i plånboken varje månad. Ökade priser drabbar även butikerna du handlar i, eftersom när kunderna har mindre pengar handlar man mindre. Det gör att konkurrensen ökar för butiken.

Men kom ihåg att ökad konkurrens också gynnar dig som konsument. När tiderna blir tuffare vill allt fler företag och butiker få nya kunder genom att ge rabatter och förmåner till de som handlar.

Då gäller det för dig att ha koll på var du kan utnyttja detta och handla smartare.

Många företag använder direktreklam i brevlådan för att nå ut brett med sina erbjudanden.

Men har du "Nej tack till reklam" på brevlådan missar du alla de möjligheter till smartare köp som direktreklamen innehåller.

Som tur är finns det en enkel lösning och som allt fler börjat använda. Om du tar bort "Nej tack"-skylten på brevlådan kommer du inom kort att bli en del av den del av Sveriges befolkning som kan handla lite smartare än andra.

Helt enkelt därför att de har lite bättre koll på vad som erbjuds. Enkelt, eller hur?

Vi delar ut reklam och tidningar till hushåll varje helg. Vi sysselsätter 7 000 personer som hjälper företag att på ett effektivt sätt nå ut brett, samtidigt som vi ser till att hushållen får nyheter om det som händer i sina närområden. **Läs mer på sdr.se**

Svensk Direktreklam

Boka nu på Vikingline.se

ALLTID LÄGRE PRIS*

**LYSANDE
ERBJUDANDE***

**SUPER-
KLIPP***

**OSLAGBAR
DEAL***

**JÄTTEBRA
BANANER***

**ÄGGSTRA
OTROLIGT***

FÖR PLANETEN

*När du väljer KRAV-märkt bidrar du till biologisk mångfald, god djurvälstånd, bättre arbetsvillkor, mindre klimatpåverkan och odling utan naturfrämmande bekämpningsmedel. Då betalar planeten ett lägre pris!

ÄT BÄTTRE – FÖR PLANETEN

Sanna vill väva in oss i julkänsla

► Ingen älskar julen mer än Sanna Nielsen. Hävdar hon själv. Och med tanke på att hon började tänka juliga tankar redan i maj ligger det förmodligen något i det. I dagarna åker hon på turné med föreställningen Min Sanna jul.

Text: Jonas Berge

JULÄLSKARE. Sanna Nielsen ger sig snart ut på julturné. Två dagar före julafton gör hon den enda Stockholms-spelningen, på Cirkus.
FOTO: FRED MILLER

Sannas fem bästa jullåtar

- **0 helga natt:** "En sångerskas dröm att sjunga. Den är mäktig och det finns något magiskt över den. När man dessutom hör den på julaftons morgon med Jussi Björling – då är det jul."
- **'Jul, jul, strålände jul:** "Svensk klassiker som jag har vuxit upp med i samband med alla körer jag sjungit i och den har fått följa med i livet."
- **The Little Drummer Boy:** "Vi gör vi en version av som jag tycker är jätterolig, lite av en showstopper. En fin låt om berättelsen till varför vi egentligen firar jul."
- **Ave Maria:** "Älskar det sköra i både text och melodi. Stämningen finns där från början."
- **River:** "En klassiker av Joni Mitchell. Jag må älska julen, men har inte alltid gjort det. Då har den varit perfekt att ha med sig. Den har en vemodig känsla över sig och även om den inte ens handlar om julen finns det mycket i den som jag tror både jag och andra kan känna igen sig i kring juletid."

PÅ HEMMAPLAN. Bjuder på julmusik och sina tankar om livet

Det är september när vi ses i foajén till Cirkus. Här ska Sanna Nielsen avsluta sin julturné dan före dan före dopparedan.

– Det är lite läskigt, men fint att få vara hemma och Cirkus är mäktigt. Jag har stått här en gång som ensam artist. Det är inte varje år man får göra det!

Det kan tyckas tidigt att börja tänka på julen. Inte för Sanna. Hon har funderat på vad hon ska prata om i showen sedan i våras.

– Hur jag har utvecklats under året och så några nya betraktelser om julen, eller livet i helhet. Hur ska vi klä granen nu när vår son börjar gå, till exempel? Ska vi fästa den med spännband och ha honom i sele och skyddshjälm?

För andra året åker hon på turné med Min Sanna jul. I fjol firade hon 25-årsjubileum som artist, därför blev det även några låtar från karriären. I år kan åskådarna emellertid vänta sig en renodlad julkonsert. Eller?

– Jag kanske smyger in något annat som kan appellera till julen, säger Sanna Nielsen med ett lurigt leende.

– O helga natt är ett måste. Fast det är alltid lite kittlande att inte ta med den. Jag har gjort det någon gång och det blev ramaskri. Jag brukar avsluta med den men jag har en annan plan i år. Kan man göra så? frågar sig Sanna med ett skratt.

Bygger på kärleken till julen

Konserten bygger på hennes kärlek till julen och hon försöker hitta en bra

Det är lite läskigt, men fint att få vara hemma – och Cirkus är mäktigt.

balans mellan traditionellt och nytt.

– Jag vill bjuda på något vackert, varmt och mysigt och så lite roligt och överraskande. Sedan vill jag bjuda på att jag spelar piano. Det innebär att jag sitter och repar från och med nu.

Sanna gör det inte lätt för sig. När hon har hittat en låt "plankar hon" den.

– Jag lyssnar på låten och försöker spela det jag hör. Det tar väldigt lång tid men är roligt och lärorikt. Utmaningar är något jag går igång på. Det är så jag kommer framåt, även i mit låtskriveri.

Repar gör hon på "sin lilla flygel" – en digital variant från Yamaha – på villans nedervåning med öppen planlösning.

– Jag kan inte spela när sonen är vakn och har inte vågat testa när han sover, så pappa Jocke måste gå ut och gå med honom en timme. Och jag som minst tänkte dubbla de tre låtar jag spelade förra året. Man får bara gilla läget, haha.

Ettåriga Gibson, som sonen heter, följer med på den drygt månadslånga turnén precis som ifjol. Sambon Joakim

är också där, i egenskap av kapellmästare och gitarrist. Barnvakter är redan grejade. Kompisar, mor- och farföräldrar ska alternera.

– Vi kommer förmodligen kunna nata honom på hotellet före showen. Fast nu romantiserar jag nog hela bilden, han kanske springer in på scenen. Det är en ynnest att kunna ta med vårt barn och att han får se att mamma och pappa tycker om sitt jobb.

Fixar rätt stämning

Sanna försöker sätta fingret på varför hon älskar just julen så mycket:

– Själva afton blir lätt lite stressig. Det jag tycker så mycket om är tiden före, när man pyntar huset, bakar lussekatter och rullar köttbullar. Men framförallt att få hänga med min familj som vi inte har gjort på hela pandemin, känna gemenskapen. Jag vill att Gibson ska få lika mysiga jular som jag hade när jag var barn, ha den där vetskapen om vilka han har omkring sig och känna tacksamhet för det.

Att skapa rätt stämning mer än en månad i förväg är inga problem för någon som redan har gått i jultankar i ett halvår.

– Man kommer in i konserthallen, där är en massa ljus, man får en pepparkaka och lite glögg, i bakgrunden spelas Michael Bublés julalbum. Så kommer ett intro, man hör Jul, jul eller något annat. Sedan kommer jag i min röda julklänning och väver in dem i min julkänsla.

VID FLYGELN. När Sanna Nielsen hör en låt hon gillar och vill ha med i sin show försöker hon spela det hon hör. "Sedan får min sambo lyssna och säga om det verkar stämma."

FOTO: PER JAHNKE

Sanna Nielsen

● **Ålder:** 37.
● **Bor:** Tyresö.
● **Familj:** Sambon Joakim och sonen Gibson, 1.
● **Karriär:** Slog igenom som artist redan som 11-åring med låten Till en fågel, som nådde Svensktoppens förstaplats. Ställt upp i Melodifestivalen sju gånger. Vann 2014 med Undo, som blev trea i Eurovision. Ledde

Allsång på Skansen i sju säsonger, till 2022.
● **Julmåsten:** "Egentligen inget, det räcker med en tänd brasa, en liten smörgås med julsinka och varm choklad."
● **Aktuell:** Med turnén Min Sanna jul, som har premiär 17 november i Halmstad och avslutas den 22 december på Cirkus i Stockholm.

Bländande priser på gnistrande julprylar!

EKVIP[™] Ljusträd LED

1,8 m IP44

- Varmvitt ljus
- Fästs med förankringsspinnar
- Transformator ingår

022-518 Ord. pris 999.- **JulaClub 799.-**

JulaClub
799.-
Spara 200.-

1299.-

Tokbilligt!

EKVIP[™]

Julgran 210 cm

- Naturtroget utseende
- 2640 grenar
- Julgransfot ingår

021-810

299.-

Tokbilligt!

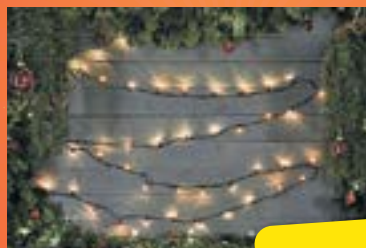
anslut[™]

Flaggstångsslinga LED

8 m IP44

- Åtta sammankopplade ljusslingor
- Timerfunktion
- Rullar för upplindning ingår

016-871

EKVIP[™]

Ljusslinga LED

50 m IP44

- Bärnstensfärgat sken
- 500 lampor
- Dubbeltimer

022-464

329.-

Tokbilligt!

59⁹⁰

Tokbilligt!

Hard Head[™] Brandfilt

120x120 cm

- För kvävning av mindre bränder
- Filt av starkt glasfibertyg
- Oljor tränger inte igenom

013-983

EKVIP[™] Ljusslinga LED

31 V 16,1 m IP44

- 160 LED-lampor på 16 m
- Påbyggnadsbar
- Utomhusgodkänd

022-434 Ord. pris 229.- **JulaClub 149.-**

JulaClub
149.-

Spara 80.-

anslut[™]

Skarvsladd

IP44 10 m

- Kan användas utomhus
- Uttag med lock
- Jordad

403-274

149.-

Tokbilligt!

499.-

Tokbilligt!

OSEC[®]

Pulverbrandsläckare

6 kg

- För släckning av trä och gas
- Påfyllningsbar
- Manometer och väggfäste

442-051

Scanna QR-koden
med din mobil och
se kampanjens alla
erbjudanden!

Välkommen till Jula!

Besök våra varuhus i Barkarby, Arninge, Nacka, Haninge, Värmdö,
Kungens Kurva, Häggvik, Bromma och Södertälje. Eller handla online på jula.se

Gäller 2022-11-11 t.o.m. 2022-11-28. Med reservation för slutförsäljning och eventuella tryckfel.

Välkommen

PÅ STORA VISNINGSDAGEN 13 NOVEMBER

Redo för ett nytt kapitel i livet? Söndagen den 13 november är en bra dag att inleda det på. Då har vi öppet i alla våra visningsbostäder runt om i Stockholm. Kom förbi och upplev våra nybyggda hem.
Välkommen på visning!

Läs mer på jm.se

BROMMA
STRANDKANTEN PRÅMEN &
STRANDKANTEN STRANDPILARNA
Kl. 14.00–15.00

VÄLLINGBY, GRIMSTA
TEGELTERRASSEN (BORÄTT)
Kl. 12.00–13.00

HÄSSELBY
BACKTIMJAN (BORÄTT)
Kl. 11.00–12.00

JÄRFÄLLA
HORISONT BARKARBY NORRA &
HORISONT BARKARBY SÖDRA
Kl. 14.00–15.00

LOTUS & TIMOTEJ
Kl. 11.30–12.30

LILJEHOLMSKAJEN
SJÖVIKSGLÄNTAN
Kl. 11.00–12.00

NACKA, KVARNHOLMEN
KVARNHOLMEN SÖDRA &
KVARNHOLMENS UDDE
Kl. 11.00–12.00

SOLNA, JÄRVASTADEN
STRANDVIOLEN
Kl. 14.00–15.00

SPÅNGA
GUNHILD
Kl. 14.00–15.00

TYRESÖ
SANDER (BORÄTT)
Kl. 16.00–17.00

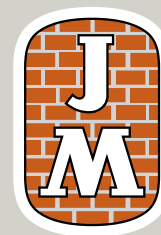
TÄBY PARK
BUNKHAGEN NORRA,
BUNKHAGEN SÖDRA &
RYTTARSTUGAN ÖSTRA
Kl. 12.00–13.00

ÄLVSJÖSTADEN
SOLVEIG &
ÄLVSJÖ LOFT
Kl. 13.30–14.30

ÖSTERTÄLJE, ISELSTAVIK
IGELSTA PARKHUS,
IGELSTA TERRASS &
IGELSTA STRANDENTRÉ
Kl. 12.00–14.00

ÖPPETTIDER JMs BOSTADS BUTIKER
TÄBY, ÄLVSJÖ & STUREPLAN
Söndag kl. 12.00–16.00

LILJEHOLMSKAJEN
Söndag kl. 11.00–16.00

TRÄFFEN **HITTA FLER KONTAKTER!** Lyssna av! Mitt i publicerar ett urval och förbehåller rätten att ta bort osedliga annonser, fler finns tillgängliga via 0939–105 31 86. Samtalet kostar 9,60 kr/min.

MÄN SÖKER KVINNOR

En trevlig 57-årig man med bra utseende och ordnad ekonomi söker en helt vanlig enkel kvinna ca 35 år för en relation. Eventuellt med utländsk bakgrund. **45680**

Jag är en ärlig, seriös och om- tänksam singelkille. Jag är blond och mycket ungdomlig och 56 år. Jag söker en kvinna för vänskap, sköna och trevliga träffar. **45675**

Hejsan. Här finns en 64-årig man som undrar om det finns någon kvinna över i höstens mörka kvällar som liksom jag vill finna kärleken med mycket mys, god mat och romantiska hemmakvällar. Gärna intresse av promenader, bio, flanera på stan och mycket annat kul. Du får gärna vara intresserad av att resa ner till värmen i södra Europa. **45671**

Hej. Jag är 58 år och söker en kvinna som är ömsint och social. Jag gillar att umgås. Jag är rolig och snäll. Har humor. Boende söder om Stockholm. **45670**

Trevlig kille som bott i Kalmartrakten. Nu kommer jag flytta upp till Småland. Det vore trevligt att få något kvinnligt umgänge här uppe. Jag är 72 år och söker en kvinna mellan 50 och 75 år. Vi bestämmer själva vad vi hittar på att göra. **45662**

Hej alla trevliga kvinnor. Jag är själv en man på 72 år. Skulle

- **Du som vill annonsera, svara eller lyssna av svar** på din annons, ring **0939-105 31 86**. Samtalet kostar 9,60 kr/min. Du måste använda en mobil som har ett abonnemang eller en hemtelefon.
- **Om du vill svara på en annons** har du 30 sekunder på dig att tala in ett meddelande till den som har annonserat. Du kan endast svara på annonser via telefon.

vilja träffa en likasinnad kvinna på 70–80 år. Vi kan gå ut och fika första gången, prata och skratta så kan vi bestämma vad vi ska göra nästa gång. Det finns mycket man kan göra tillsammans. Man kan gå på bio om man vill det. **45655**

KVINNOR SÖKER MÄN

Alert kvinna 70+ söker positiv och allmänbildad man för vänskap och förhoppningsvis kärlek. Jag tycker att naturen, musik, god mat och hälsa är viktigt. **45681**

Här finns en trevlig kvinna på 43 år som bor i Stockholm. Jag älskar att resa och upptäcka nya platser. Både här i omnejd och längre bort. På fritiden så tycker jag om att cykla, promenera och paddla kajak när jag inte är ute på landstället eller i Spanien. Jag söker en likasinnad livsglad man att dela skratt, äventyr, kultur och vardagliga ting med. Jag söker en seriös relation. **45679**

Kvinnlig 40-talist. Trevlig, positiv och social. Mycket humor och nära till skratt. Jag dansar gärna, ser bra ut, röker inte men dricker ett glas vin då och då. Jag vill träffa en man som

gärna tar långa promenader och håller sig i fysisk trim i övrigt. Sommartid cyklar jag gärna, kort och långt. Jag har en fjällstuga. Det vore toppen om du ville följa med mid dit och åka skidor. Du och jag gillar att diskutera, stort och smått. Vi är båda goda lyssnare. Du får gärna inspirera mig att delta i kulturella eller andra intressen du har. **45673**

Pigg 40-talist. Änka med barn och barnbarn. Nyinflyttad i Norrort. Jag önskar få kontakt med en trevlig man för promenader, middagar, resor mm. Jag är språk- och litteraturintresserad. Men även av auktioner och naturen. **45667**

MÄN SÖKER MÄN

Trevlig man i Stockholm 70+ söker en annan man mellan 55–70 i Norrort. **45659**

71-årig man söker äldre män för intressanta träffar. Är bosatt på Södermalm. Har allmänna intressen. Ring så träffas vi och ser vad det blir. **45645**

VÄNNER

59-årig arbetslös och rökfri söker daglediga tjejkompisar eller brevvänner. **45650**

KÖP & SÄLJ · PRIVATANNONSER

- **Så här gör du:** Gå in på Mitti.se där du klickar dig in på ”Privatannonser”. Där bokar du sedan din annons med enkla steg; välj tidning, kategori och införningsdag. Du kan betala med direkt med bankkort eller Swish. Sidan är för privatpersoner.
- **Tjänsten är ett samarbete** med Tidningsannonsen.se och all support hanteras av support@tidningsannonsen.se.
- **Handla tryggt!** Vid alla köp, kräv alltid legitimation och betala aldrig i förskott. Vid bilköp, följ med på en provkörning.

KÖPES

LP-SKIVOR & EP 50-90 TAL KÖPES, ALLT AV INTRESSE !!
Rock Pop Blues Jazz Fusion
Hårdrock m.m Tel:0735- 414 508
Mail:grammofonskiva@gmail.com

Antikt o äldre möbler köpes
Porslin, tavlor, lampor. M.m även hela hem ring Erik 08299826 även kvällar och helger

KÖPER DIN BIL OAVSETT SKICK
Köpes även obesiktade rostiga eller med defekter ring 0762036521 mvh John

LP-SKIVOR 50-70 TAL...JAZZ SÖKES !!
BRA BETALT FÖR ORIGINAL I FINT SKICK ! (Ej Trad) Tel:0735- 414508
Mail:grammofonskiva@gmail.com

Bil Köpes Trasig/Fungerande
Bilar köpes snarast defekt obes ej körbar repobjekt & fungerande kommer på plats 0709441047 Joel Bergström Egen Verkstad Bärgare

Alla bilar köpes även def/obes från 1970-2020.

Alla märken och modeller är av intresse även transport och husbilar. Tel 0700- 709135

SÄLJ DIN BIL REDAN IDAG!
Hej dags att avyttra din bil? Har inga krav på bilens skick, ålder eller miltal. Ring för värdering och affär redan idag mvh Jonny 0707267401

fiskeprylar knivar köpes
spö rullar drag napp och nytt same knivar jaktknivar köpes hämtas omgående 0737302257

Alla fordon köpes nu mvh
Alla märken o mod fr.1998- 22 årsm korrekt värdering på plats av Oves defekta cab Suv .mm. Mvh Lars Håkansson 073- 6775878

KÖPER DIN BIL IDAG ÄV DEF KÖPES ALLA BILAR ALLA SKICK MÄRKEN ÅRS.RING 0707586976 benny_sck@hotmail.com Benny

Köper allt i bilväg, väldigt snabbt köp
TEL 070- 311 09 85 Mvh Folke Stockholm

Alla Slags Bilar Köpes Ring
Sälj Din Bil Tryggt Och Säkert!
Även Defekt Obes Oavsett Märke / Skick Ring 0738997774 Robban

Samlare söker
Rekordmagasinet från 50- 60 talet. Filmstjärnor från samma epok och även bokmärkskartor. 0761687287

Alla slags bilar köpes
Alla märken & typer av bil.Äv def,ej körbara,obes,avställda mm
Christian Friberg:070- 4030101

UTHYRES

Ateljé uthyres
Ateljé på Vintergatan 2 i Sundbyberg finns att hyra för verksam konstnär. Mikael Liljander: 070 447 84 19

DIVERSE

Frimärkssamlingar
Frimärkssamlingar Sverige och Europa köpes,även äldre vykort av intresse
Tel.0704397078

SKAPA DIN ANNONS! Beställ via webben
Klicka på ”Privatannonser” på mitti.se/jarfalla – eller genom att skanna qr-koden med mobilkameran!

Din lokala marknad

VILL DITT FÖRETAG SYNAS? Vi hjälper dig!
annons@mitti.se · 08-550 552 50

HEMSTÄDNING & FÖNSTERPUTS
Hemstädning för endast 760:-/månad utan bindningstid
Priset gäller för totalt 3 timmars städning. Vill du även ha fönsterputs? Se priser på vår hemsida eller ring oss så berättar vi mer. (Alla priser är efter RUT-avdrag)

OPTIMAL SERVICE
www.optimalservice.nu
info@optimalservice.nu
070-497 76 00

DAHLKAR BYGG AB
VI KAN TILL EXEMPEL HJÄLPA DIG MED:

- KÖKS-/BADRUMSRENOVING
- GOLVLÄGGNING
- MÅLNING / TAPETSERING
- BYGGNATION AV ALTAN/UTEPLATS
- YTTRE SKÖTSEL
- IHOPMONTERING AV MÖBLER
- UPPHÄNGNING AV TAVLOR/HYLLOR MM

070 934 90 51 – WWW.DAHLKARBYGG.SE

Hair by M
Jaktplan 7, Barkarby (vid Coop)
Tel. 08-761 61 71
Öppet mån–fre 10–18, lör10–14.00

Mackan och Filiz
bokadirekt.se

Järfälla Cykel & Motorcenter Est. 1989

- Cykelverkstad
- Mopedförsäljning
- Försäkringsskador
- Skridskoslipning

PEUGEOT MOTORCYCLES
www.jcmcenter.com | 08-583 605 55
Skarprättarvägen 12 D öp Järfälla

Persienner & Markiser

- Gratis hembesök med prisförslag
- Hög kvalitet + garanti
- 50 år i branschen
- Snabbt på plats

10% persienner 15-20% markiser

BEROMA PERSIENN & MARKIS
JÄRFÄLLA – BROMMA
TEL 580 360 70
WWW.BEROMA.SE

Erbjudandet gäller t o m v 52.

Välkommen till Bilvårdsgruppen Kallhäll AB
DÄCKBYTE • DÄCKHOTELL ROSTKYDD • BILVÅRD

BILVÅRDS GRUPPEN
Kallhäll AB

08-583 611 00
info@bilvardsgruppen.se
Skarprättarvägen 12F
Öppet: mån–fre 07.30–17.00

Inte nog med att vi hämtar din skrotbil **GRATIS**, du får **BETALT** för den också!

Ring för info:
073-533 37 78 • 0220-160 10
måndag-fredag 8-17

Hallsta Bildemontering
Betongvägen 9, Hallstahammar

Tillsammans klarar vi detta!

Välj en småföretagare

Du gör skillnad!

Joina FB-gruppen Välj en småföretagare
#väljensmåföretagare

driva eget

Typ 1-diabetes slår en knut på livet

HJÄLP OSS LÖSA KNUTEN, GE DITT STÖD TILL FORSKNINGEN.
Swish 900 05 97 | Plusgiro 90 00 59-7

Barndiabetesfonden
För kampen mot typ 1-diabetes

LÅT JUST DITT FÖRETAG SYNAS! Kontakta oss så hjälper vi dig.
annons@mitti.se · 08-550 552 50

mitt i

Jobb & Karriär

SÖKER DU NY PERSONAL? Vi hjälper dig!
annons@mitti.se • 08-550 552 50

Assistent sökes

Jag är en man på 45 år som har en cp-skada och behöver mycket assistans med det praktiska. Jag har också diabetes typ 1 och behöver hjälp att ta insulin så du som jobbar hos mig kan inte vara rädd för nålar.

Jag är lugn och oftast glad. Jag är sportintresserad, gillar mångkultur och museum. Skulle gärna vilja se mer teater i mitt liv. Jag bor i Kallhäll nära stationen. Det är viktigt att du är lugn med vänlig attityd, att du har personlig mognad och är ansvarstagande.

Jag söker dig som kan arbeta 1-2 vardagar per vecka mellan 07-13. Det är en stor fördel om du också kan arbeta kvällar 13-23 vid behov.

Du som söker har med fördel mycket fri tid att disponera. Kanske är du student som pluggar på distans eller har eget företag där du kan styra dina arbetstider själv. Kanske har du arbete på deltid men gott om utrymme att arbeta mer. Det är en fördel om du bor i eller i närheten av Järfälla.

Intresserad? Skicka din ansökan till sara@friassistans.se och uppge referens "Järfälla"

FRI ASSISTANS

*Behöver du hitta
ny personal?*

58%

**av alla kommunalt anställda inom vårt
utgivningsområde når du med Mitt i.**

Källa: Orvesto® Konsument Helår 2020. (Räckvidd inom Mitti:s utgivningsområde)

Vill du veta mer, kontakta Lotta Fredriksson
tel: 070-602 54 78 mail: lotta.fredriksson@mitti.se

www.mitti.se

GÖR SKILLNAD FÖR ANDRA MÄNNISKOR

**Just nu söker vi kriminalvårdare till
häktet Sollentuna och häktet Kronoberg**

Som kriminalvårdare är du med och bidrar till vårt viktiga samhällsuppdrag tillsammans med kunniga kollegor. Det är du som har den dagliga kontakten med de intagna. Som kriminalvårdare är du grunden i säkerhetsarbetet. Du jobbar i team tillsammans med andra yrkesgrupper för att upprätthålla en trygg och säker verksamhet och motivera klienten till ett liv utan kriminalitet.

Har du humanistisk grundsyn, empatisk förmåga och kan hantera konflikter på ett konstruktivt sätt. Samtidigt som du är tydlig, stabil och kan sätta gränser? Då kan du vara den vi söker.

Läs mer och sök lediga tjänster på www.kriminalvarden.se

VI BRYTER DEN ONDA CIRKELN

KRIMINALVÅRDEN ÄR EN DEL AV RÄTTSVÄSENDET OCH VI ANSVARAR FÖR HÅKTEN, ANSTALTER, FRIVÅRD OCH TRANSPORTER. VI ARBETAR FÖR ATT GÖRA SAMHÄLLET SÄKRARE OCH TRYGGARE. VÅRT VIKTIGASTE MÅL ÄR ATT MINSKA ÅTERFALL I BROTT – ATT BRYTA DEN ONDA CIRKELN.

Skanna koden med
din mobilkamera

**KRIM:
VÅRD**

Kriminalvården

GRATTIS

Grattis älskade Alfred på din 16-årsdag 17/11 kramar från Mormor o Bengt

Grattis finaste Tage på 5-årsdagen! Önskar Moa, Greta, mamma och pappa.

Grattis Rose- Marie på din födelsedag! Kramar från Sonja o Erik

Grattis goa, livliga Zeon på 5-årsdagen den 11/11.Vi älskar dig! Pussar och kramar från mormor och morfar.

Stort grattis älskade Ashir på 4-års dagen den 12/11!! Miljoner kramar från Liam, Lucas, Tomas & Lina

Grattis Rossella för dina 10 år

GRATTIS PÅ 5-ÅRSDAGEN TEO den 16/11. Vi älskar dig så mycket. John och Tidarat samt farmor och farfar.

Grattis Rossella på din 10 årsdag. Mamma, Pappa, Gennaro, Laura och Yuliany

Grattis världens bästa STAFFAN! Vi älskar dig! Puss och kram Rafael, Teresa, Pierre, Tomas, Anita och Leo

Grattis världens bästa Rafael 8 år! Vi älskar dig! Kram mormor, morfar, Leo och Tomas

Grattis Alexandra på din 34-årsdag den 14/11 Kram Mamma

NYFÖDD

Välkommen till världen vår lilla Elsa. Född den 22/6- 22. Många kramar från mamma, pappa och storebror Carl

Grattis Moa på fem årsdagen! Tack för alla bus och kramar! Mamma, pappa, Markus och Liam

Grattis till vår solstråle och bästa Adrian den 13/11. Vi älskar dig och önskar dig allra bästa. Kramar Gal emee, mamma, pappa och storebror

Grattis Vera på 3-årsdagen! Vi älskar dig! Mamma och pappa

Ett jätte grattis till Nora på 12 årsdagen den 10/11. Önskar mamma med familj

Äntligen 9 år! Stort grattis älskade fina Noel på din födelsedag 12/11! Mamma, pappa & Samuel älskar dig

Välkommen till världen älskade Valtor Gedin! Mamma och pappa älskar dig väldigt mycket.

Fondkistan Järfälla
Begravningar och Bouppteckningar
Personligt och Prisvärt - Fast grundpris 9 800 kr
Vi gör även hembesök
Tel: 08-580 270 01 - www.fondkistanjarfalla.se

Städfulness i Stockholm
maries.se
PUTS & STÄD
En del av Städarna
maries.se – 08 86 18 17

Ser du dåligt?
Vi också. Välkommen som medlem!
srf.nu/blimedlem
ring: 08-462 45 00
Synskadades Riksförbund
Järfälla – Upplands Bro

JÄRFÄLLA
Kungörelse
Biotopskyddsområde Ålsta hage
Järfällas kommunfullmäktige har den 20 juni 2022 beslutat om inrättande av biotopskyddsområde Ålsta hage. Biotopskyddsområdet är cirka 8 hektar stort och omfattar del av fastigheten Säby 3:20. Handlingarna finns tillgängliga hos kommunregistrator på kommunstyrelseförvaltningen i kommunhuset på Vasaplatsen 11, 177 57 Järfälla samt på www.jarfalla.se. Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen i Stockholms län. Överklagandet ska dock skickas till Järfälla kommun, 177 80 Järfälla. Överklagandet ska ha kommit in till kommunen senast den 3 december.

Gör någon extra glad. Skicka in ett Grattis gratis!
Skanna QR-koden eller gå in via tidningsannonsen.se
mitt i

Svenska kyrkan JÄRFÄLLA
www.svenskakyrkan.se/jarfalla
facebook.com/jarfallaforsamling

BARKARBY JÄRFÄLLA KYRKA Sö 20/11 13.00 StickCafé, Prästgården. 16.00 Högmässa, J Svensson.	stora, A Palmstierna 11-14 Familjesöndag
VIKSJÖ VIKSJÖ KYRKA Må 14/11 18.00 Öppen meditationsgrupp. Ti 15/11 13.00 Andakt. Trivselträff. Fr 18/11 12-14 Fredagsträffen, en trevlig stund tillsammans. Lättare lunch till självkostnadspris och Bingo Lö 19/11 15.00 Konsert: Jag är äntligen här. Prästen, musikern och poeten L. L. Lundkvist. J Holmström, gitarr. Sö 20/11 10.00 Gudstjänst med små och	JAKOBSBERG MARIA KYRKA Må 14/11 17.30 Sinnesromässa. To 17/11 12.00 Lunchmusik. 12.15 Sopplunch. 15.30 Alla kan sjunga-kören. 16.30 Soppa i församlingssalen. 17.00 Vardagsmässa. Sö 20/11 15.00 Gudstjänst, A Palmstierna.
	KALLHÄLL S:T LUKAS KYRKA To 17/11 13.00 Andakt, Trivselträff. Sö 20/11 11.00 Mässa, J Svensson.

Anna-Maria Paulin
* 19 augusti 1928
† 28 oktober 2022
har stilla insomnat
Syster
Syskonbarn
Syskonbarnbarn
med familjer
Begravningen äger rum i kretsen av de närmaste
UNICEF Pg 902001-7
Se minnessidor.fonus.se

Aranka Hegedüs
* 14 maj 1931
† 20 oktober 2022
har lämnat oss i stor sorg och saknad
SANDOR JR LASZLO
med familjer
Släkt och vänner
*Pappa har räckt ut handen
Mamma har långtat efter den
Äntligen mötas de igen*
Begravningen äger rum torsdag 17 november kl. 10.00 i Trefaldighets katolska kyrka i Järfälla med sänkning på Järfälla kyrkogård. Önskvärt med svart klädsel.
Se minnessidor.fonus.se

Stig Karlbom
*16/04 1952
Har idag stilla insomnat och lämnat oss i stor sorg och saknad
Järfälla
25 September 2022
Monica
Freddie, Claire och Freya
Therese, Håkan, Polly och Lea
Släkt och vänner
*Gråt ej för att jag är borta
Gläds för att jag har funnits*
Minnesstund ägde rum den 29 Oktober för de närmaste.

Tror du någon i din närhet missbrukar droger... .. eller vet du?
För stöd och vägledning samtal kontakta oss:
Tel. 073-832 92 87 www.anhorigamotdroger.se
Alkohol och/eller narkotika
Järfälla AMD | Anhöriga Mot Droger

Förbered dig inför vintern

Nu har vi på E.ON samlat det du behöver för att förbereda inför årets kallaste månader på ett och samma ställe. På vår vinterportal hittar du allt från energispartips till information om energiläget och våra olika elavtal.

Välkommen in på eon.se/vinter

e-on

BARKARBY HANDELSPLATS

BARKARBY HANDELSPLATS. Här går man runt med livet som insats, menar insändarskribenten.
FOTO: MIKAEL ANDERSSON

Dags att åtgärda kaoset – innan någon skadas

Först bygger man affärerna utan någon översiktsplanering på hur de ska handla i de ska kunna röra sig tryggt i området. Så är det på Barkarby Handelsplats. Man har efteråt försökt ”måla läpparna på grisen”, vilket gjort det något bättre, men det finns flera livsfarliga och oacceptabla ställen kvar för de som rör sig till fots inom området:

1. Övergången från Ica Maxi över vägen till Clas Ohlson: Där finns en löjligt(!) brant trappa med vassa och smala steg och som till bredden är så smal att två personer knappt kan passera varandra! Än mer otänkbart är det att känka någon barnvagn i trap-

pan. Alternativet är att komma upp på andra sidan till området genom att åka slalom i den hänsynslösa biltrafiken! Det vill man inte. Förslaget är att göra en megatrappa av hela den sidan som vätter mot Clas Ohlson och måla ett lika brett övergångsställe på bilvägen mellan Ica och Clas Ohlson!

2. Vill man ta sig från samma område vid Burger King, över Enköpingsvägen till Decathlon, får man ha en bra livförsäkring och hoppas att polisen inte är där för att tilldela böter. Ändå springer det massor med människor över vägen. Alternativet för fotgängare är långa omvägar som ingen vill ta. Förslaget är att tillverka en ramp över

vägen till alla fotgängare. Då blir både bilisterna, fotgängare och affärsinnehavare nöjda!

Överlag så får man alltid springa med andan i halsen av rädsla att bli påkörd på parkeringsplatserna. Bilisterna som inte ser några markeringar för övergångsställen äger vägen och bromsar inte in när man försöker slinka över på andra sidan på parkeringen. Nu har det gått så lång tid sen området invigdes att det är dags att äntligen på allvar åtgärda den här typen av missförhållanden på området! Det skulle gagna alla parter!

Signaturen Fegis

LATA ÄGARE – SLUTA MED BORTFÖRKLARINGAR

Katter bör ses för vad de är – en invasiv art

Svar till **veckans tistel** och signaturen ”Låt djuren leva som de är”. I Sverige har vi omkring 100 000 hemlösa och förvildade tamkatter som lever i misär till följd av att kattägare låter sina katter ”leva som de är” det vill säga okastrerade och lösdrivande. Länsstyrelsen avlivar mängder av katter årligen, eftersom de frivilligorganisationer som tar det ansvar som samhället i stort inte lyckats med går på knäna. Du som skrev gjorde jämförelsen med att sätta koppel på ekorrar? En

djurart som inte domesticerats och som tillhör Sveriges fauna (katter tillhör inte Sveriges fauna utan bör värderas som en invasiv art). Skulle man i stället kunna jämföra det med att sätta koppel på, ja vad vet jag, hundar? Kattägare måste sluta upp med att maskera sin lathet med argumentet att man tillgodoser dessa påstådda behov. Katter behöver social stimulans, en trygg plats, värme och mat. Precis som alla andra husdjur.
Tina Carlsson

KOPPEL. Behöver kattägare skärpa sig?
FOTO: MOSTPHOTOS

Modiga politiker eftersökes

PRESSBILD

För tredje mandatperioden i rad har Järfällas politiker misslyckats med att ge väljarna ett stabilt majoritetsstyre. Den här gången blev lösningen rörigare än någonsin, vilket är extra beklagligt i kristider. Då undrar vi vad som hände med den breda mitten som det pratades om före valet i september. Järfällaborna förtjänar ett stabilt styre som kan ta tuffa beslut i kristider, nu har vi inte det utan ett minoritetsstyre som måste förhandla varje fråga innan beslut. Politik handlar om att få igenom så mycket av sin politik som möjligt men kan man inte få igenom allt, då måste man kompromissa, speciellt i kristider, precis som alla familjer gör hemma vid köksbordet. Det ligger ett stort ansvar på minoritetsstyret med S och C att hitta det där köksbordet. Vi har stora utmaningar här i Järfälla med bland annat översvämningar, gifter i marken, PFAS i sjöar och vattendrag. Dessutom har vi en utmaning med fler äldre som behöver mer hjälp samt en lågkonjunktur och som också är en utmaning med fler arbetslösa. Sedan har vi ju en växande gängkriminalitet som måste stoppas nu. I en tid av klimatkris, ekonomisk kris samt en demokratisk utmaning osv krävs modiga politiska partier som kan se över ideologiska låsningar och hitta lösningar. MP kommer utifrån vår roll i opposition att samarbeta brett för att lösa de framtida problem som Järfälla står inför, och bygga ett rättvist och inkluderande Järfälla där grupper inte ställs mot varandra.
Patric Andersson, gruppleddare, Miljöpartiet Järfälla

FOTO: PRIVAT

LÄSARBILD: Vem flossar på stan?

INGEN OVANLIG SYN. Varför slänger Stockholmarna använda plackers på gatan. Varför ”flossar” man på stan?

Skriv en insändare · Så här gör du!

● **Vad gör dig glad, upprörd eller fundersam i dina kvarter?**
Skriv en insändare på mitti.se/insandare

Skriv en debatt-artikel

● **Skriv en debattartikel** i webbformuläret på mitti.se/debatt
● **Tänk på!** Inläggen kan vara ca 1 000–4 000 tecken med blanksteg. Redaktionen reserverar sig rätten att korta och göra lättare ändringar.

Vi söker pensionärer som vill jobba med oss!

Vi utför hantverksuppdrag och höststädar ute och inne!

HANTVERK • MÅLNING • HÖSTSTÄDNING AV TRÄDGÅRDEN • ELARBETEN
BESKÄRNING AV BUSKAR & TRÄD • FÖNSTERPUTS • VVS

veterankraft
vasterort@veterankraft.se | tel: 08-525 27 900

90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

SVÅRA TIDER. ENKELT VAL.

Läkare Utan Gränser ger hjälp på plats. För mitt i allt svårt finns något enkelt. Valet att rädda liv.

Swish: 900 60 32

MEDECINS SANS FRONTIERES LÄKARE UTAN GRÄNSER

Vällingby

Öppettider: alla dagar 7-22

www.matvarlden.se info.vallingby@matvarlden.se

VÄLLINGBY • Årevägen 20, 162 61 Vällingby Tel: 08 - 598 829 00

matvärlden

Mångfald & Kvalité

Veddesta

Öppettider: alla dagar 7-22

www.matvarlden.se info.veddesta@matvarlden.se

VEDDESTA • Nettovägen 2-4 175 41 Järfälla Tel: 08 - 409 360 00

MÄRGPIPA

Färsk, av nöt, Tyskland

79⁹⁵
/KG

ENTRECÔTE

Sverige

159:-
/KG

FLÄSKKOTLETTER

Färsk, av gris, Tyskland

59⁹⁵
/KG

STRÖMMINGS-/SILLFILÉ

Nordöstra atlanten, fångad med nät och insnrjningsnät

59⁹⁵
/KG

BREGOTT

600 g, normalsaltat, Arla. Jmf pris 83:25/kg.

49⁹⁵
/ST

PRINSESSBAKELSE

2-pack, ca 280 g, Eget konditori. Jmf pris 142:68/kg.

29⁹⁵
/ST

STINAS KYCKLINGPANNA

Kronfågel.

1,1 kg.

20:-
/ST

DUSCHKRÄM

500 ml, Family Fresh. Jmf pris 30:00/l.

15:-
/ST

CHOKLADDRYCK

450 g, original, O'boy. Jmf pris 44:44/kg.

20:-
/ST

OBS! PRISERNA GÄLLER ENDAST MÅNDAG-ONSDAG

PLOMMONTOMATER SHAKER

Marocko, 250 g. Jmf pris 40:-/kg.

10:-
/ST

TURKISKA PAPRIKOR I PÅSE

Sivri, Carli, Dolma, ca 400 g. Jmf pris 32:37/kg.

12⁹⁵
/ST

TOMATER

Marocko. Jmf pris 15:-/kg.

15:-
/KG

AVOCADO I NÄT

Peru, 700 g. Jmf pris 28:57/kg.

20:-
/NÄT

GÄLLER VECKA 46 (14/11-20/11)

Pensionärsrabatt 5% gäller på TISDAGAR hela dagen!

Vi reserverar oss för eventuella tryckfel och ändringar stas förhandsinformation.

MATKULTUR
UTAN GRÄNSER

JÄRFÄLLA

Välkommen till **JÄRFÄLLA** Länets bästa miljökommun

**Gott, nyttigt
och roligt**
- läs om vårt
prisbelönte kök

**Så blev Järfälla
länets bästa
friluftskommun**

**Experten tipsar:
Så minskar du
din elräkning**

**Sportoteket skapar ett mer hållbart
och billigt idrottande**

JÄRFÄLLA

Megha Huber, miljöstrategisk chef på Järfälla kommun ansvarar för att implementera kommunens miljöplan.

VÄLKOMMEN TILL STOCKHOLMS BÄSTA MILJÖKOMMUN

Järfälla kommun ligger i framkant när det gäller miljö- och klimatarbetet. Det bevisas inte minst av att Aktuell Hållbarhet utsåg Järfälla kommun till Sveriges fjärde bästa miljökommun och bäst i hela Stockholmsregionen i år.

–Vi är i en expansiv fas med bland annat tunnelbanebygge och 14 000 nya bostäder, och allt ska ske på ett hållbart sätt, säger Megha Huber, miljöstrategisk chef på Järfälla kommun. Megha Huber fortsätter, för varje meter vi bygger behöver vi ställa oss frågan hur vi gör det med omtanke om kommande generationer. På det viset vägs miljö och klimat in i våra projekt. Järfälla kommun satsar så pass mycket på miljö- och klimatarbetet att andra kommuner söker samarbete och ber om råd och stöd. Eftersom vi arbetar brett med hållbarhetsfrågor så är utgångspunkten att samarbeta med civilsamhälle och näringsliv. Vi erbjuder t.ex. energi- och klimatrådgivning, föreläsningar inom miljöområdet samt utbildningar inom Agenda 2030, de globala hållbarhetsmålen. Vår miljöplan revideras så att vårt arbete med Agenda 2030-målen tydliggörs. Det innebär bland annat att vi ska anpassa oss till ett förändrat klimat samt begränsa klimatpåverkan genom t.ex. åka kollektivt eller cykla eller gå om vi har möjlighet.

Vilka är de viktigaste frågorna idag?

– Det handlar om fem områden: förorenad mark, vattenfrågor, kemikaliefrågor, att säkra tillgång till grönområden samt klimat. Inom klimatområdet behöver vi minska utsläppen från transporter och byggnation.

– För vår del kan det handla om att minska exponeringen av gifter, garantera miljökompetens inom hela samhällsbyggnadsprocessen, erbjuda utbildningar inom hållbarhet, hjälpa till att ställa miljökrav i upphandling, ge handfasta råd om energi- och klimatrådgivning och svara på frågor om elektrifiering.

Konkret, hur satsar Järfälla kommun?

– Vi är en av de minsta kommunerna i landet till ytan men det är få kommuner som driver de här frågorna som vi gör. Vi var till exempel först i Sverige och kanske världen med att ta fram en koldioxidbudget och nu vill vi implementera den. Flera kommuner och företag vill samarbeta med oss, bland annat kring kemikaliefrågor och energi- och klimatrådgivning. Sedan 25 år tillbaka är kommunen miljödiplomerad enligt Svensk miljöbas standard vilket innebär att kommunen arbetar systematiskt med förbättringar inom miljöområdet på varje förvaltning och följer upp dem i Miljöbarometern på kommunens hemsida.

AGENDA 2030-MÅLEN

Agenda 2030 är ingen lag, utan ett dokument som länderna frivilligt har skrivit under.

Med hjälp av Agenda 2030 och de globala målen vill man skapa hållbar utveckling.

Det finns tre dimensioner av hållbar utveckling; ekonomisk, social och ekologisk dimension. Det betyder att vi måste leva på ett sätt idag som gör att generationer som kommer ska kunna ha samma möjligheter som vi. Ansvaret för målen ligger på regeringar i alla FN-länder, men vi har alla ett ansvar för att ingen människa ska lämnas utanför.

I Sverige står hållbar utveckling med i svensk författningssamling.

SFS 2018:1903 1 kap. Statsskickets grunder

2 § Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.

Järfälla – klimatneutral kommun 2030

Järfälla tar sikte på klimatneutralitet till år 2030. Genom samverkan mellan innovationsprogrammet Viable Cities, kommunen, näringslivet, forskare och invånare kan klimatomställningen påskyndas.

– Tillsammans kan vi lyfta varandra och bli ännu bättre, säger Ida Bohman, miljöstrateg på Järfälla kommun.

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med ett viktigt uppdrag: att skapa städer som fungerar bra för människorna som bor i den, som är bra för medborgarnas, företagens och samhällets ekonomi, och som samtidigt är bra för klimatet och vår planet.

Kommuner kan söka pengar i Viable Cities utlysningar för att snabba på klimatomställningen. Sedan 2019 ingår Järfälla kommun i satsningen Klimatneutrala städer 2030. När projektet startade var det nio kommuner som deltog, men arbetet har gett ringar på vattnet och idag är det över 20 kommuner som axlat utmaningen att bli klimatneutrala.

Klimatneutrala Järfälla 2030

För att minska utsläppen av växthusgaser i Järfälla behöver arbete ske på flera håll och nya metoder och lösningar behöver testas. Det kan till exempel handla om hur man bygger på det mest klimats-

marta sättet eller hur man bäst planerar transporter och trafik. För det är just trafiken som har störst påverkan på utsläppen i Järfälla; majoriteten av de utsläpp som sker inom kommunen kommer från personbilar, arbetsmaskiner och gods.

– Därför testar vi just nu ett nytt verktyg för att kartlägga resor i kommunen. Cyklar vi, kör vi bil eller åker vi tåg? Vilka sträckor kan göras ännu bättre? Vi kommer att fortsätta testa det under hösten för att få ett ännu bättre underlag när vi planerar för transporterna framåt, berättar Ida Bohman.

Ett annat exempel på vad arbetet i Viable Cities resulterat i är ett nystartat nätverk för bostadsrättsföreningar.

– Tanken är att bostadsrättsföreningarna ska lära av varandras erfarenheter när det gäller energieffektivisering för att spara både pengar, energi och utsläpp. Nätverket har vuxit mycket på kort tid och hittills har över 60 bostadsrättsföreningar anslutit sig, berättar Ida Bohman.

Järfälla deltar i nationellt klimatsamarbete

För att öka klimatsamarbetet och höja ambitionerna även på Sverigenivå har ett nationellt klimatkontrakt tagits fram. Idén med klimatkontrakt kommer från EU, men Sverige är det första landet som

upprättat ett sådant och Järfälla har signerat kontraktet tillsammans med flera myndigheter och Viable Cities.

Kontraktet skrivs under av den högsta politiska ledningen i kommunerna. Det förnyas årligen och ska bidra till långsiktiga ambitioner i klimatarbetet.

Ida Bohman, miljöstrateg.

Vad är klimatneutralitet?

Att vara klimatneutral innebär att inte bidra till några utsläpp av växthusgaser. För att det ska vara möjligt måste utsläppen minska så långt som möjligt och de fossila bränslena (exempelvis bensin) behöver fasas ut och ersättas med förnybara alternativ.

De utsläpp som fortfarande kvarstår ska kompenseras, exempelvis genom att producera förnybar el eller att binda koldioxid i skog och mark.

Företagare i Järfälla gör skillnad!

Sju av de största arbetsgivarna i Järfälla visar vägen mot minskade utsläpp. Genom projektet Cero jobbar Järfälla tillsammans med sju av de största arbetsgivarna i kommunen för att minska utsläppen.

Cero-modellen har tagits fram av forskare på KTH, och gör det möjligt att beräkna vilka åtgärder som ger störst effekt för att minska utsläppen från anställdas pendlings- och tjänsteresor. Tillsammans med kommunens sju största arbetsgivare – Ikea, Saab, PostNord, Dahl, Ica Maxi, Arla och Lidl – är Järfällas ambition att hitta nya åtgärder för hållbart resande.

Järfälla är en kommun där många använder bil och åker korta sträckor. Många resor till och från jobbet eller inom tjänsten skulle kunna ersättas med mer hållbara färdmedel som cykel, gång eller kollektivtrafik. Om fler lokala

företag ser över sina resvanor och stöttar sina medarbetare att resa mer hållbart kan vi minska utsläppen och få en renare luft, säger Järfällas miljöstrateg Ida Bohman.

Järfälla klättrar i Svenskt Näringslivs ranking

Att Järfällabaserade företag arbetar tillsammans för att minska utsläppen i kommunen är avgörande för att nå framgång. Järfälla kommun har arbetat målmedvetet för att förbättra samarbetet med lokala företag, vilket visas i Svenskt Näringslivs årliga ranking där Järfälla klättrar från plats 134 till 69 av landets 290 kommuner. Mätningen ger en bild av var i landet det är bäst att starta och driva företag, något som är viktigt i det växande Järfälla.

– Vi är definitivt på rätt väg. Dialogen med företagen har blivit mycket bättre.

Vi är bättre på att lyssna på företagens behov och kommunens verksamheter arbetar medvetet tillsammans med att berätta om vår service till företagen, säger Leif Nyrén, Näringslivschef i Järfälla.

5 tips

på hur företag kan bidra till mer hållbara resor:

- Säker cykelparkering och omklädningsrum på företaget.
- Erbjud bilpool eller miljöbilar.
- Möjlighet till distansarbete.
- Att samåka till jobbet.
- Erbjud rabatt på SL-kort så att det blir mer förmånligt att åka kollektivt.

Barkarby – Stockholms nya knutpunkt 2026

Vid norra änden av Barkarby station syns lyftkranarna på långt håll. Här pågår en intensiv utveckling av det som ska bli Stockholms nya knutpunkt för kollektivtrafik. 2026 kan du ta tunnelbana, buss, pendeltåg, fjärr- och regionaltåg till och från Barkarby station och enkelt resa vidare inom hela Järfälla, Stockholm och Mälardalen.

I anslutning till Barkarby station förvandlas Barkarby flygfält och Veddesta södra industriområde till livskraftig stadsmiljö med kontor, bostäder, handel, service och lokaler för idrott, hälsa och kultur.

Den nya stadsmiljön är en del av en större överenskommelse om utbyggnaden av Stockholmsregionen. Knutpunkten för kollektivtrafik i Barkarby byggs tillsammans med flera aktörer:

- Veddestabron. Öppen för trafik sedan 21 juni 2022. (Järfälla kommun och Trafikverket)

- Tunnelbana till Barkarby. Trafikstart 2026. (Region Stockholm)
- Ny bussterminal och hållplatser. (Region Stockholm)
- Ny stationsbyggnad vid norra änden av nuvarande pendeltågsperrong. (Trafikverket)
- Nya plattformar för regional- och fjärrtåg. (Trafikverket)

Men redan idag rullar det som beskrivs som världens modernaste kollektivtrafik i Barkarbystaden. Den nya, elektrifierade BRT-linjen, linje 175, togs i trafik 2020 och binder ihop Barkarbystaden med Akalla till dess att tunnelbanan är i drift. Resan tar bara sex minuter och bussen har egna körfält och dedikerade körbanor.

Barkarby utgör en stor del av nybyggnationen i Järfälla. Satsningarna som görs här kommer hela kommunen till nytta. Vi får in fler företagare och arbetsplatser, nya kultur- och idrottsaktörer etablerar sig i Barkarby och Järfällaborna får ett

ännu mer attraktivt utbud av restauranger, handel och fritidsaktiviteter. Dessutom växer kommunen med nya arbetsplatser till exempel genom att nya förskolor byggs. Och vi får många nya Järfällabor.

– Det händer väldigt mycket på alla fronter just nu i Barkarby. Vi bygger helt ny infrastruktur med gator, torg, parker och broar. Nya kvarter växer fram och nya invånare och verksamheter flyttar in och berikar vår stad. Bland annat har Barkarbystadens första studentbostäder blivit klara och nya företag och flera av våra egna verksamheter har flyttat in i Bas Barkarby under året. Vi har också många nya byggaktörer som byggstartar spännande kvarter i närheten av de nya tunnelbanestationerna som byggs just nu. Vi bygger helt enkelt en plats för livet – det är ett stort ansvar, men väldigt, väldigt roligt, säger Toni Chmielewski, projektchef för stadsutvecklingsprojektet i Barkarby.

Visste du att...

De röda, självkörande bussarna i Barkarby har utvecklats och kan nu beställas när och dit du vill resa, istället för att anpassas till tidtabeller och hållplatser.

Du beställer bussen via appen Res i Barkarby. Bussen går att beställa på vardagar klockan 9-19 och på helger klockan 11-18. Du reser med samma biljett som i den vanliga SL-trafiken.

Den elektrifierade busslinjen och den självkörande bussen i Barkarby.

Topplacering för Järfälla som cykelkommun

När Sveriges cyklister fick tycka till visade det sig att Järfälla är landets tredje bästa mellanstora kommun! Den nationella undersökningen Cyklistvelometern 2022 har presenterats och den visar att Järfällas långsiktiga satsning på cyklister har gett resultat.

Nära 80 % av koldioxidutsläppen i Järfälla kommer från transporter, något vi kan få ner om vi försöker att resa mer hållbart. Ett hållbart sätt att resa är såklart genom att cykla, och med det i åtanke har Järfälla under de senaste åren valt att satsa lite extra på insatser för Järfällas cyklister.

Järfälla kommun har genomfört många projekt i en långsiktig plan för att öka Järfällabornas kunskap och intresse för cykeln som transportmedel. Under 2021 gjorde vi bland annat följande insatser, som förhoppningsvis har haft stor del i det fina resultatet i undersökningen.

- 10 nya gång- och cykelbanor och en breddad gång- och cykelbana
- Cykelboxar vid Barkarbybron
- Cykelvårdsstation vid Barkarby station
- Cykelpump vid Ekvägen/Skälbyvägen
- Cykelutmaningstävling
- Vintercyklingsprojekt

Om Cyklistvelometern

Cyklistvelometern är en nationell undersökning där Cykelfrämjandet granskar och jämför utifrån vad cyklisterna själva tycker.

Sveriges cyklister tycker till om följande kategorier:

generell nöjdhet, trygghet, tillgång till cykelinfrastruktur, framkomlighet i cykelvägnätet, cykelklimat och cykelns prioritet i kommunen.

Cykel, bil eller kollektivtrafik – vilket färdmedel använder du?

Hjälp oss att kartlägga resor i kommunen genom att svara på en kort resvaneundersökning. Dina svar behandlas anonymt och under sekretessförbindelser. Svaren kommer endast redovisas i statistiskt sammanställd form. Det är viktigt att så många som möjligt deltar för att vi ska få ett rättvisande underlag. Du som deltar i undersökningen har möjlighet att vinna reflexvästar och andra cykeltillbehör, glöm då inte att fylla i dina kontaktuppgifter vid svarstillfället.

Järfälla kommun har mål om att bli en klimatneutral kommun år 2030 och för detta krävs ett aktivt arbete för att minska utsläppen av växthusgaser. Ungefär 80 % av de totala utsläppen sker från transportsektorn i kommunen. För att jobba vidare med att minska utsläppen görs nu en resvaneundersökning för invånarna i kommunen för att kartlägga hur vi helst tar oss fram.

Visst vill du lägga ett par minuter på att svara på vår enkät om hur du tar dig runt i kommunen? Klart du vill!

Scanna denna QR-kod för att lämna ditt svar.

För att stödja medborgarna med så goda kommunikationer som möjligt för ett klimateffektivt resande tillämpas den strategiska processledningsmodellen CERO, "Climate and Economic Research in Organizations". CERO är ett koncept utvecklat av docent Markus Robèrt på KTH för att hitta ekonomiskt hållbara strategier för att nå klimatmål för resor.

SÅ SPARAR VI

Energipriserna slår just nu i taket. Både boende och företagare kan komma att uppleva väldigt höga räkningar, men det finns en hel del du kan göra själv för att påverka din egen elräkning. Ta del av våra tips för att få lite hjälp.

3 korta frågor med en av Järfällas energi- och klimatrådgivare:

Hej Ted Lundberg!

Vilken är den vanligaste frågan just nu?

– Den vanligaste frågan är: Hur kan vi minska vår elkostnad? Och de vanligaste råden jag ger just nu är: Ta hand om det du har, se framför allt till att värmeanläggningen fungerar som den ska. Har ni direktverkande el är det ofta bra att montera en luftvärmepump. Elektrisk golvvärme kan kosta oväntat mycket. Om du byter lister på fönster och dörrar sparar du energi men det blir också skönare klimat inomhus och mindre drag. Ofta är det så att de grejer som blir varma också drar mycket el.

Varför är det viktigt att spara energi?

– Det är viktigt av flera anledningar. Dels förstås den egna plånboken, men också för klimatet och miljön. Dessutom ger en minskad efterfrågan på energi lägre elpris och en mindre risk för bortkoppling av el.

Vad vill du säga till Järfällas invånare för att ge lite energi och pepp inför vintern?

– För er som inte börjat spara är det lättast. Hushållen har redan sparat 18 procent jämfört med september förra året. Hade inte det skett hade elpriserna definitivt varit högre nu. Mycket mer finns att göra och pengarna som sparas kan användas till roligare saker.

Låna elmätare på biblioteket

Nu kan du låna hem en elmätare för vägguttag på biblioteken i Järfälla. Med elmätaren kan du enkelt se hur mycket el en apparat förbrukar. Lånetiden är två veckor och du lånar enkelt med ditt bibliotekskort.

Välkommen till ditt lokala bibliotek för att låna och lära dig mer om elmätare.

Energispartips

Hur mycket du kan påverka dina el-kostnader beror framför allt på om ditt boende värms upp med el och om du själv betalar för den elen. Men många tips kan de flesta ta del av, har du testat något av detta?

- **Sänk värmen inomhus** med en grad så minskar din energianvändning för uppvärmning med ungefär fem procent.
- **Duscha kortare tid.**
- **Diska i** fylld diskmaskin, använd Eco-programmet och undvik att skölja av disken innan.
- **Tvätta i** fylld tvättmaskin och välj Eco-programmet.
- **Stäng av elektroniska apparater** du inte använder.
- **Använd LED-belysning** istället för gamla varma glödlampor.
- **Använd klädstrecket** istället för torktumlare. Torktumlarerna använder 2-3 gånger mer energi än tvättmaskinen.
- **Vädra smart** istället för länge. Öppna många fönster samtidigt under kort tid för att skapa korsdrag.
- **Ställ in rätt temperatur** i kyl och frys: +4 grader Celsius i kylen och -18 i frysen.
- **Frosta ur frysen** om det har bildats is i den samt torka av baksidan av kylen och frysen så att kondensorn hålls dammfri.

Kontakta energi- och klimatrådgivningen

Energi- och klimatrådgivningen ger dig opartiska och kostnadsfria tips och råd om hur du kan minska din energianvändning och miljöpåverkan. Hos oss får du bästa lösningen utifrån dina förutsättningar.

- E-post: energiradgivningen@jarfalla.se
- Webbplats: energiradgivningen.se.
- Telefon: 08-29 11 29

ENERGI I VINTER

För dig som bor i villa

Bor du i villa finns det ännu mer du kan göra för att energieffektivisera. Energimyndighetens Husguiden ger förslag på vad du kan göra, i vilken ordning, samt var du kan få hjälp. Nedan är ett urval av de tips och råd som finns i Husguiden, läs gärna mer på Energimyndighetens webbplats.

1. GÖR EN HUSESYN

- **Kolla ditt elavtal och din elräkning.** Elleverantörerna har ofta tjänster som "mina sidor" där du kan få information om hur din energianvändning ser ut.
- **Kolla energideklarationen för ditt hus.** I den finns information om husets energiklass och råd om åtgärder för att förbättra energiklassen i just ditt hus. Läs mer på boverket.se
- **Har ditt hus ingen energideklaration?** Ta hjälp av en certifierad energiexpert för att genomföra en och få tips på åtgärder.
- **Inspektera ditt hus.** Hur upplever du inomhusklimatet? I vilket skick är dina fönster och dörrar? Hur väl isolerad är din vind? Är dina vattenrör isolerade? I vilket skick är din ventilation?

2. MINSKA BEHOVET AV VÄRME OCH VARMVATTEN

- **Tilläggsisolering och isolering.** Tilläggsisolering kan göra stor skillnad för husets behov av uppvärmning på vintern och kyla på sommaren. Börja med att isolera vinden.
- **Varmvatten.** Minska användningen av varmvatten både genom ändrade vanor och effektiva kranar. Effektiva kranar kan spara cirka 40 procent av varmvattnet.
- **Fönster och dörrar.** Täta, renovera eller byt ut fönster och dörrar för att förhindra kallras. Se till att de har ett lågt isoleringsvärde (U-värde).
- **Ventilation.** Ett energieffektivt ventilationssystem återvinner värmen i från luften. Rengör ventilationskanaler och fläktar, byt filter och underhåll din ventilation för att den ska fungera optimalt.

3. SE ÖVER HUSETS VÄRMESYSTEM

När du har sett till att ditt hus har bra förutsättningar för att hålla värmen är det dags att se över husets uppvärmningssystem.

- **Se till att din nuvarande uppvärmning fungerar så bra som möjligt.** Reglera och styr värmen så att den hamnar där den gör mest nytta.
- **Välj uppvärmning** som passar dig och ditt hus.
- **Kombinera gärna flera olika uppvärmningsalternativ**, för att sprida riskerna och så att du blir mindre sårbar för energipriser, nu och i framtiden.
- **Ta hjälp av energimärkningen** när du ska välja nya uppvärmningsprodukter.
- **Ta in offerter** från flera leverantörer, jämför inte bara pris utan även annat.
- **Ta reda på vilken service och vilket underhåll** din nya uppvärmning behöver i framtiden för att fungera bra.

Lyssna på Tomas Kåbergers

reflektioner och analyser kring nu-läge och framtid i den omdebatterade energifrågan. Passa på att ställa din fråga efter föreläsningen.

Tomas Kåberger är professor vid Chalmers tekniska högskola, tidigare generaldirektör på Energimyndigheten och verksam som expert och ledamot inom statliga utredningar, styrelser och internationella energigorgan. Nu besöker han Järfälla för att prata mer om var Sverige står i energifrågan, varför och var vi är på väg.

Järfälla kommuns energirådgivare finns på plats för konkreta energitips efter föreläsningen.

Datum och tid

Tisdag 15 november
klockan 18.00-19.15

Plats

Blackboxen i Bas Barkarby,
Bällstaågatan 18.

Kostnad och anmälan

Kostnadsfritt. Vi bjuder på smörgås och kaffe.

Anmäl dig senast 13 november.

jarfalla.se/evenemang

GRATIS ENERGI-RÅDGIVNING

Träffa Järfällas energi- och klimatrådgivare och få värdefulla tips kring din energianvändning. Drop in.

1 december klockan 16.00-19.00,
Mötesplats Jakobsberg, Riddarplatsen 4

Fokus på att minska exponering och spridning av kemikalier

Järfälla kommun var nationellt sett tidigt ute med ett aktivt kemikaliearbete och har som mål att minimera förekomsten av ämnen som kan skada människor och miljö. Det finns en politiskt antagen kemikalieplan och genom aktiva val ska exponering för och spridning av skadliga kemikalier minska.

Särskilt fokus på att minska barns kemikalieexponering

Barns biologiska utveckling i kombination med deras beteende gör dem mer sårbara för kemikalier än vuxna. För arbetet i Järfälla läggs därför särskilt fokus på att minska exponering hos barn och unga, vilket i förlängningen gör att även vuxna utsätts för mindre mängder av farliga ämnen.

Inom för- och grundskola har särskilda satsningar genomförts för att byta ut madrasser och mattor samt köksutrustning eftersom de till exempel kan innehålla hormonstörande ämnen. Kemiska analyser har också gjorts för att undersöka förekomsten av farliga ämnen.

Handla giftfritt

Järfälla kommun handlar årligen upp varor och tjänster för över 1,5 miljarder kronor. Genom att ställa relevanta miljö- och kemikaliekrav i upphandlingar har kommunen stora möjligheter att bidra till en hållbar utveckling. Att ställa dessa krav är en viktig del i arbetet med att minska kommunens användning och spridning av skadliga ämnen.

Bygga giftfritt

Järfälla lägger också stort fokus på att bygga giftfritt. Kommunen försöker i så stor utsträckning som möjligt att använda sig av bygg- och anläggningsprodukter utan skadliga ämnen. Sedan flera år tillbaka arbetar Järfälla kommun och dess bolag med certifieringen Miljöbyggnad.

Vad kan du göra för att minska mängden kemikalier i din omgivning?

- Välja miljömärkta produkter.

En miljömärkning garanterar ofta att produkterna är mindre skadliga för miljön än omärkta produkter.

- Våga fråga vad en produkt innehåller.

EU har världens hårdaste kemikalielagstiftning. Köper du varor från leverantörer utanför EU riskerar du att exponeras för kemikalier som är förbjudna innanför EU.

- **Tvätta nya textilier** innan du använder dem första gången. När textil tillverkas används ofta stora mängder kemikalier och en del av dessa kan finnas kvar i de kläder och textilier du köper.

- Undvika antibakteriellt behandlade varor.

Varor märkta med exempelvis ord som "behandlad mot dålig lukt", "for lasting freshness", "anti-odour", "hygienic protection", "antimicrobial" innehåller ofta ämnen som är skadliga för miljön.

- Spela fotboll men undvik att sprida

granulat utanför planen om du är vid en konstgräsplan. Använd de redskap som finns för att borsta av dig.

Sticklingar av vide (salix) levereras frysta och behöver planteras snabbt innan de börjar gro.

Smarta växter i klimatets tjänst

På en del av ytorna mellan Byleden och Björkebyvägen kommer det under några år att växa vide. Planteringen fyller flera funktioner, bland annat att ta upp föroreningar från marken och fånga in koldioxid från luften. Resultatet blir en bättre miljö i området.

I början av sommaren planterades nästan 40 000 sticklingar av vide på ett område mittemot Björkebyskolan i Skälby. Området är ett översvämningsområde och under större delen av 1900-talet fanns där handelsträdgårdar med både växthus och frilandsodling. Verksamheterna har påverkat marken och bidragit till en del markföroreningar. Det finns till exempel oljerester, arsenik, bly och rester av bekämpningsmedel i marken. Växterna tar effektivt upp föroreningar och genom att snabbt bilda biomassa binder de koldioxid från luften. Det är ett hållbart och kostnadseffektivt sätt att sanera mark. Död ved har lämnats kvar i områ-

det liksom en del buskage och träd för att inte störa det etablerade djurlivet. Det planeras också att läggas ut sandhögar där insekter kan bygga bo.

Ett projekt för positiva klimateffekter. Planteringen är en del av ett projekt finansierat av myndigheten Vinnova. Projektet heter Smarta Växter I Klimatets Tjänst (SVIKT) och drivs av Järfälla kommun i samarbete med Barkarby Science och Clean Nature.

– Syftet med projektet är att utreda om den här typen av åtgärder kan användas inom bebyggd miljö för att skapa positiva klimateffekter, rening och kolberikning av mark, ökad biologisk mångfald och avsvainings effekter i stadsmiljön, säger Emelie Westberg, kemikaliesamordnare och projektledare från Järfälla kommun.” Inom projektet ska också klimat- och miljönyttan beräknas och möjligheten till att utveckla en affärsmodell för klimatkompensation kopplat till lokal vegetationen utredas.

Ju längre tid plantorna får växa i området

Emelie Westberg, Järfälla kommun och Jarmo Spiik, Clean Nature tar jordprover som skickas på analys för att få ett mått på föroreningshalterna i jorden.

desto mer föroreningar tar de upp från marken. Projektet pågår ytterligare ett år men det är inte bestämt om växterna ska avverkas då eller om de får stå kvar och fortsätta rena marken. När växtdelarna skördas kommer de att eldas upp under kontrollerade processer där föroreningarna antingen sönderdelas eller fångas upp och koncentreras. Dessutom kan energin tas tillvara för att till exempel värma hus.

Visste du att...

...fyto Remediering är ett samlingsnamn för när växter sanerar förorenad mark, vatten och luft. Växterna tar upp föroreningar så att spridningen till omgivande vatten och ekosystem minskar.

Visste du att...

...vide blommar tidigt på våren och bidrar med viktig föda och boplatser åt till exempel fjärilar och steklar.

Maten ska vara god, nyttig och rolig!

Anna-Karin Ris brinner för hållbarhet och i hennes kök på Almarevägens förskola, serverar hon smakrik och energirik mat, blandad med saga och magi.

Varje år utnämner White Guide Junior Årets Bästa Förskolekök.

- Att ha fått White Guide Juniors pris för Årets förskolekök 2022 är ett bevis på att det jag gör är rätt och viktigt, säger hon.

- Jag älskar det jag gör - varje måndag när jag kommer till jobbet, är veckans bästa dag, säger hon och ler. Anna-Karin är ansvarig kock och har i snitt 95 lunchgäster om dagen på Almaredagens förskola som öppnade för tre år sedan. Det är viktigt att lära barnen äta rätt och klimatsmart tidigt i livet. Att äta mer vegetarisk näringsrik och klimatsmart mat behöver inte vara tråkigt. Jag lagar för alla sinnen och faktum är att barnen mumsar och bryr sig inte om ifall det är kött eller vegetariskt, säger Anna-Karin.

- Jag kör lite mitt eget race här och har alltid barnen i fokus. Jag lagar det allra mesta från grunden och bakar eget bröd flera dagar i veckan. Föräldrarna vet att barnen får bra mat här och då kan det vara ok med lite halvfabrikat på kvällen efter en lång arbetsdag.

- Jag har jobbat med mat sedan kalla kriget, säger hon och ler. Ok, inte riktigt, men väldigt länge och 2018 fick jag min utbildning validerad vilket gav mig chansen att söka hit. Här har jag nu fått möjligheten att utveckla det jag verkligen tycker är viktigt! Barnen besöker henne ofta i köket, delvis när det börjar kurra i magen, delvis för hon har lite spännande odlingar som hon involverar

barnen i, men också för att besöka frysdraaken och kockmusen.

Kommunens matsedel ligger till grund för vår, och sedan modifierar jag den efter smak och behov.

Anna-Karin jobbar också aktivt med måltidspedagogik. Där handlar det om att väcka barns intresse för och utveckla deras kunskaper om mat och måltider på ett roligt, enkelt och praktiskt sätt.

- Att jag vann Årets Förskolekök 2022 handlade mycket om att jag släppt in magi och saga i köket. I frysen bor nämligen frysdraaken Rimfrost. Hon är osynlig men hörs ibland och barnen kan hitta glimmande fjäll från draaken och ibland brev och meddelanden som hon lämnar framme till dem, säger Anna-Karin med glimten i ögat. En annan attraktiv del är att matsalen är kockmusens eget kök.

Del av hållbarhetstänket på Almarevägens förskola är arbetet mot matsvinn

- Faktum är att vi har väldigt lågt matsvinn här och den lilla andel mat som blir kvar efter dagen fryses ofta in för att bakas bröd på eller återanvändas i en ny rätt.

Många gånger när du frågar ett barn om maten så får du svaren "gott" eller

Anna-Karin Ris driver det prisbelönta köket på Almarevägens förskola.

"äckligt". I detta arbete medverkar pedagogerna som bland annat har smakövningar i klassrummet och barnen lär sig fler sätt att uttrycka smak och upplevelser på, samtidigt som de upptäcker och provar en massa nytt.

Det är ingen tvekan om Anna-Karins passion och engagemang för det hon gör. Samtidigt som hon driver köksverksamheten så umgås hon med och utbildar barnen i kost och att vara mer klimatsmarta.

- Till våren kommer vi också att ha vårt eget trädgårdsland ute på skolgården med både lite örter och grönsaker som jag och barnen gemensamt kommer att ta hand om. Och jag ser också fram till att få småkockar till hjälp i köket. Jag har världens bästa jobb! säger Anna-Karin.

Liselotte Wallebring

Anna-Karins tips för en hållbar måltidsverksamhet

Svinnsmart matsedelsplanering - välj maträtter där ev. rester från en dag går att återanvända i en annan rätt samma vecka.

Baka på rester från soppa, grönsaker och överblivna grötrester eller ex. bulgur.

Tänk alltid säsong - använd med fördel frysta ekologiska grönsaker som alltid är i säsong och spara tid.

Använd så mycket ekologiskt som går.

Potatis bör alltid vara ekologiska och kan då serveras oskalade.

Almarevägens förskola vann årets förskolekök 2022

Anna-Karin har haft en hand med i Kockmusens fina kök. Foto: Liselotte Wallebring.

Erik Håff är skogs- och lantbruksförvaltare i Järfälla. Han planerar för hållbara lösningar på åkrarna och även hur man på bästa sätt anlägger viltåkrarna i kommunen.

Foto: Liselotte Wallebring

Blomstersmyckade viltåkrar runt om i kommunen uppskattas av både insekter, djur och kommuninvånare.

Hållbart lantbruk och blomblandningar: SÅ BLEV JÄRFÄLLA LÄNETS BÄSTA FRILUFTSKOMMUN

Järfälla är Stockholms bästa friluftskommun och den 26:e bästa i landet.

– Mycket värdefullt har gjorts och görs inom kommunen och i det kommunala lantbruket så försöker vi odla hållbart, som att så vallfrö med klipp-tålig klöver för att bekämpa ogräsen istället för växtskyddsmedel, säger Erik Håff, skogs- och lantbruksförvaltare i Järfälla kommun.

Målsättningen inom jordbruket är att fortsätta utveckla framför allt alla jordbruksarealer och att kunna bruka jorden utan att använda växtskyddsmedel.

– Vi har valt att gå ifrån ett konventionellt jordbruk med växtskyddsmedel för att göra rätt för både medborgare och den biologiska mångfalden. Vi är inte ett certifierat ekologiskt jordbruk än, men uppfyller riktlinjerna för det, säger Erik Håff.

– Istället för att bespruta så bekämpar vi dem genom att så en flerårig gödsling eller använder vallblandning med bland annat gräs och klöver som är putståliga till skillnad från ogräsen. Åkrarna såddes förra året och efter putsningen i våras såg vi en märkbar skillnad – där klövern dominerar har tisteln till stor del försvunnit.

Erik Håff berättar att man putsar kontinuerligt, vilket innebär att man klipper eller slår ner grüngödslingen, vilket ger en effektiv försvagning av det besvärliga ogräset.

I de luckor som uppstått av stående vatten eller isbränna kommer kommunen att stödså med samma fröblandning. Denna process fortsätter tills önskat resultat uppnåtts för att sedan gå in ett

odlingssystem med en lång och varierad växtföljd.

– I dagsläget är det inte bestämt vad vi ska odla men sannolikt blir det något ekologiskt spannmål i växtföljden, säger Erik Håff.

Eftersom jordbruket ägs av kommunen finns en budget för att bedriva jordbruket.

– Den ger oss lite andra förutsättningar än ett privat jordbruk och större möjligheter att försöka arbeta fram ett odlingsystem som gynnar både biologisk mångfald och kommuninvånarna.

Kommunens arbete med viltåkrar är omfattande och har blivit till stor glädje för såväl människor som djur.

– Vi började för ett antal år sedan med solrosor och sår nu dessutom ut en mängd olika blomblandningar som är bra för pollinatörer och fåglar. Många invånare uppskattar också att promenera och vistas ute i de vackra blomsterklädda områdena som ju faktiskt fortfarande står sig skapligt fina i början av november.

I grunden så var tanken att gynna fåglar, insekter, humlor och bin.

– Men genom att kanta åkermarker med

blomsterremsor så har vi även skapat skydd, spridningskorridorer för insekter, fåglar och däggdjur samt stora mängder mat till dessa. Att odla hållbart gynnar på sikt såväl jorden, naturen såväl som människan.

Järfälla kommun äger idag strax över 100 hektar brukad jordbruksmark, utöver högvuxna gräsmarker, ängar, betesmarker och vallar. Erik Håff som även är skogsförvaltare och jägmästare, klev in som jordbruksförvaltare för två år sedan och samarbetar med den kommunala bonden Uno Eriksson, som arbetat för kommunen i över 30 år.

– Uno gör ett fantastiskt jobb och han och jag tillsammans med några växtrådgivare arbetar fram planeringen för kommunens jordbruk. Det är ett spännande arbete och jag som inte haft jordbruk som huvudinriktning tidigare, men jobbat med kommunens skogar i tio år, får här chansen att bredda min kompetens, säger Erik Håff.

– Kommunen har inget konventionellt skogsbruk med kalhyggen utan vi sköter skogarna både inom och utanför naturreservaten med fokus på naturvård. Vi använder många av de avverkade träden till kommunens egna behov. Träden sågas på kommunens eget sågverk för att sedan användas till vägvisare, anslagstavlor, bänkar och bord samt nu senast till flis, trall, ställning och sarger i det nya utegymmet på Bruketbacken, säger Erik.

Sportutrustning för alla

Sportoteket har sportutrustning att låna för alla säsonger.

Sportoteket ger alla Järfällas invånare möjligheten att prova på och låna sportutrustning helt gratis.

– Här finns cyklar, fotbollar, skridskor, skidor och en mängd annan sportutrustning som man kan komma och låna i två veckor, säger Abbas Hamade på Arbetsmarknadsenheten i Järfälla.

Tanken med Sportoteket, var enligt Abbas Hamade till en början att det skulle vara lite som ett bibliotek fast med sportartiklar istället för böcker.

– I dag är Sportoteket så mycket mer än så. Verksamheten har även gett människor chans till arbete.

Det finns ett tydligt socialt tänk med verksamheten som ger alla möjligheten att prova och praktisera olika sporter och aktiviteter.

– Att utöva sporter kan vara kostsamt. Vi har många familjer som kommer hit och lånar utrustning så barnen får prova på olika sporter.

Abbas poängterar också det tydliga hållbarhetstänket i verksamheten.

– Återbruk står högt på agendan i kommunen och det engagerar många

människor som istället för att slänga använda sportsaker, skänker det till Sportoteket som renoverar och fräschar upp dem innan utlåning. Vi är väldigt tacksamma för alla bidrag och fortsätter välkomna idrottsrelaterade kläder och utrustning som så väl kommer till användning.

– Under vintersäsongen har vi många som vill låna saker som skridskor eller skidor och pjäxor. Ibland har vi hela skolklasser här. Med det i åtanke så tar vi tacksamt emot fler begagnade skridskor, skidor, pulkor och annat sportrelaterat som inte längre används.

– När man kommer hit för att låna så visar man legitimation och lämnar ett mobilnummer. Lånetiden är två veckor med möjlighet att förlänga. Eftersom det inte finns ett bokningssystem så rekommenderar vi att ni är ute i tid, särskilt nu när vi närmar oss vintersäsongen, säger Abbas Hamade.

Liselotte Wallebring

Öppettider på Sportoteket

Måndag-onsdag 08-16,
Torsdag 08-15 samt 17-19
Fredag 08-15
Adress Mjölnavägen 6.

Föreläsning om Kemikalier i vardagen

Visste du att människor dagligen exponeras för runt 150 till 200 olika kemikalier bara genom hud- och hårvård?

Det kan kännas skrämmande, men på Therese Biraths föreläsning som anordnas av Järfälla kommun får du veta mer om vad man kan göra för att minska kemikalieexponeringen.

Therese började intressera sig för kemikalieexponering i vardagen när hon blev gravid och ville undvika att hennes barn skulle få i sig onödiga kemikalier.

– Vår hud utgör ett ganska bra skydd från gifter utifrån, men textilier, badrums- och städprodukter kan innehålla ämnen som på sikt kan skada oss såväl fysiskt som psykiskt. Kom ihåg att ett renstädad rum inte ska lukta syntetisk äppleblom.

– Det viktiga för var och en är att finna balans – att prioritera vad man kan göra för att minska exponeringen av kemikalier utan att bli uppskrämd och stressad. Faktum är att vi med enkla medel och

rätt information kan göra stor skillnad i hur mycket vi exponeras, säger hon.

Undvik att värma plast

BPA (bisfenol A) är en av världens vanligaste plasttillsatser. Den är förbjuden i exempelvis nappflaskor och pipmuggar för barn under tre år, men finns likväl i många andra varugrupper som ofta innehåller BPA eller något av dess syskonämnen. Det kan vara vattenflaskor, plasttallrikar och bestick, konserv- och läskburkar, elektiska komponenter och kretskort.

– Plast, värme och mat är genomgående en dålig kombination – undvik den. Har du en matlåda i plast, så tänk på att aldrig lägga i den varma maten där. Lägg i maten kall och när du ska värma den så lägg upp den på tallrik, tipsar Therese.

Mitt viktigaste tips är att minimera. När olika kemikalier blandas i kroppen kan större negativa effekter skapas än vid exponering av de enskilda kemikalierna. Var medveten om att för varje ny sak du köper så ökar exponeringen.

Liselotte Wallebring

Välkommen att lyssna på när kemisten Therese Birath berättar om kemikalier och vad vi kan göra för att minska mängden kemikalier som vi utsätts för.

Hon menar att kunskap om kemikalier i vardagen ger oss möjligheten att göra bättre och mer hälsosamma val.

Datum: Torsdag 24 november klockan 18.30 – 20.00

Plats: Jakobsbergs bibliotek på Hyllan. Kostnadsfritt. Vi bjuder på kaffe.

Anmäl dig via kommunens hemsida **senast 23 november.**
jarfalla.se/evenemang